ԺԳ. ՏԱՐԻ 3734 (Ն. Տ.) 7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 26 ՅՈՒԼԻՍ 1896 26 ՍԷՖԷՐ 1314 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան տպագրական մելաններով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԿԻՆԵՐԸ ՈՒ ՎԷՊԵՐԸ

Կին մը, գրող կին մը, իր սեռին արժանապատուութիւնը պահելու եռանդով՝ չուզեր մասնակցիլ այն մեծ աքանչացումին որ արտայայտուեցաւ Կոնքուռի մահուան առթիւ։ Բարիզ մեծահանդէս յուղարկաւորութիւն մը կատարեց այդ վիպասանին և լրագրութիւն ու գրականութիւն միաձայն հռչակեցին թէ անոր գործերը սերունդէ սերունդ փոխանցուելու սահմանուած են։ Ինք, կանխահաս կը գտնէ այս գնահատումը, ոչ թէ գրական քննադատութեան մը յենլով, այլ պարզապէս իբրեւ կին հետաքրքրուելով թէ Էտմոն տը Կոնքուռ ի՛նչ ըրած է կիներուն համար, ի՛նչ գործեր նուիրած է անոնց ու կնոջական ի՛նչ տեսակ դէմքեր նկարագրած է։

Ամենուրեք և միշտ, իր վէպերուն նիւթ ընտրած է՝ ննդամիտ, ջղախտաւոր կամ տարփասենչ կիներ, և յաճախ՝ յոռեգոյնը։ Այս պարագան հաստատելու համար չի ձեռնարկեր Կոնքուռի վէպերուն ամբողջական մէկ ուսումնասիրութեանը, որ երկար աշխատութիւն մը պիտի ըլլար, և գուցէ տաղտկալի. բայց, կարդացած ըլլալով ամենքն ալ, և անոնց հերոսուհիներուն ծանօթ, կը հարցնէ թէ համբաւաւոր վիպասան մը դառնալու համար անհրաժե՞շտ է միթէ մոլութեան ու ապականութեան տիպարներու շուրջը միայն յածիլ։ Պալզաքի, Ալֆոնս Տօտէի գործերուն մէջ՝ յանցաւոր կնոջ, մոլորած աղջկան քով կը տեսնուին համակ քաղցրութիւն, բարութիւն ու առաքինութիւն մարմնացնող էակներ։ Կոնքուռի վէպերը չունին էջ մը որ նկարագրէ այս բանաստեղծութիւնը, առտնին կեանքի այս մաքուր տիպարները որ սփոփանք կընծայեն այնքան դառնութիւններու։ Պիտի պատասխանուի թէ սրտի ու սիրոյ հոգեբանական երեւոյթները հետաքրքրական են և թէ ժամանակակից ընթերցողը զանոնք կը փնտռէ վէպերու մէջ։ Իրաւ այնպէ՞ս է։ Եթէ Կոնքուռի պէս վիպասանները նկարիչներու կը նմանին, չէ՞ մի որ նկարիչները ամեն նիւթ ու ամեն տեսարան կընտրեն, առանց իրենց վրձինը բնութեան ագեղ կողմերուն պատկերացմանը մէջ սահմանափակելու, ինչպէս սահմանափակած է Կոնքուռ իր գրիչը՝ կնոջական ախտաբանութեան մէջ։ Յաջողութիւն ու համբաւ գտած է այս կերպով, «անմահ հեղինակ» հռչակուելու աստիճան. և սակայն այն պարկեշտ կիները որոնք ճակատաբաց կընթանան կեանքի մէջ, իրենք ալ իրաւունք չունի՞ն միթէ փառաւորուելու։

Պարկեշտ կին մը հետաքրքրութիւն չի շարժեր, — այս է սովորաբար վիպասաններուն պատասխանը, իրապաշտներունը մանաւանդ։ Այսպէս մտածելը կինը չի ճանչնալ կը նշանակէ։ Ո՞վ կըսէ թէ պարկեշտ կինն ալ «միւսներուն» պէս իր տկարացումները, իր փորձութիւնները, իր դառնութիւնները, իր պատրանքները չունի, ու կեանքի մէջ հազարումէկ ցաւերու չի տոկար։ Հո՛ն է սակայն իր արժանիքը որ հոգեկան պայքարներէ, տագնապալի վայրկեաններէ ետք, յաղթական կը մնայ, թէեւ ցաւագին յանքերով, զոհողութիւններով։ Ինչո՞ւ չի նկարագրել զանոնք, գրական փառք ու տաղանդի ցոլացում չի փնտռել ատոնց նուիրուած էջերու մէջ։ Այդ կիներուն ուսումնասիրութիւնն ալ նոյնքան հետաքրքրական է որքան անոնցը որոնք ուժ չեն ունեցած դիմադրելու խաբուսիկ հրապոյրներու, մոլութեան մէջ սայթաքելով անգիտակից կամ յօժար։ Կոնքուռի վէպերը յարգանքի հարկ մը չեն մատուցած առաքինիներուն. ասոր համար կնոջական այն բողոքը որուն արձագանգ տուինք։

Եւ արձագանգ մը տալէ անդին պիտի անցնինք. առիթը յարմար է վէպերու ընտրութեան մասին ուշադրութիւնն հրաւիրելու մեր փափուկ սեռին որ ձեռքն անցած հատորը կը կարդայ, անյագ հետաքրքրութեամբ, լափելով գրեթէ. արժանապատուութեան զգացումը որ ի յայտ կուգայ Կոնքուռի տիպարներուն դէմ ելնող կնոջ գրչին տակ, կարժէ որ գրգիռ մը տայ ամեն ազգի և ամեն կարգի ընթերցուհիներուն. ատեն մը հայ աղջիկներուն սիրելական հեղինակը Լամառդինն էր. հիմայ Զօլան կը կարդան, չըսելու համար Արման Սիլվէստրը ու Քաթիւլ Մէնտէսը։ Տասնէն երկուքը կամ երեքը, իրաւ, գուցէ աւելի պակաս, բայց վերջապէս կարդացողներ կան. այս սերունդը աւելի՞ ուսեալ է և գրական աւելի՞ ճաշակ ունի քան այն որ իր ժամանցը կը փնտռէր Կրոյեռի, Ամէրի կամ Վէրնէրի ընթերցման մէջ։ Վէպը աղուոր բան է և ամենէն լուրջ անձերուն համար իսկ մտքի զբօսանք մը. ախորժելի ըմպելիի մը պէս որ պարզ ու անոյշ՝ անվնաս թմրութիւն մը, մաքուր հեշտութիւն մը կը պատճառէ, և ոգելից՝ կը գինովցնէ, կը գրգռէ, կը փճացնէ, կազդուրելու երեւոյթին տակ։ Մեր աղջիկներուն համար մանաւանդ զգուշանանք վերջիններէն, որոնք մտքին անսովոր թափեր տալէ, երեւակայութիւնը խանգարելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր և կը ձգտին անզգալաբար անհետ ընելու հայ կնոջ յատուկ աւանդական պարզութիւնը, պարկեշտութիւնը ու շնորհը։

ՄՈՒՇԻ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

Կրօնասէր հայ ժողովուրդը, որ դարերէ ի վեր շիներ, պահեր, և պայծառացուցեր էր Ս. Կարապետը, անհուն խանդաղատանք մ'ունէր անոր բարգաւաճումին, և խորին ջերմեռանդութիւն՝ տաճարին ու սրբութեանց։ Նոքա բերանով ջուր, շալակով քար կը տանէին, կը ծածկէին խռոչներն, կը նորոգէին քակուածներն, ծառ ու ծիղն կը մշակէին ու կանանչ կակաչով կը զարդարէին զայն։ Սրբազան էր անոնց համար Ս. Կարապետի հողն ու ջուրը միանգամայն, և նորա մթնոլորտն այն կայանն, ուր հրեշտակաց խումբեր կը սաւառնէին, և սրբոց ոգիք կը հանգչէին գմբէթներու խաչկէն թեւերու վրայ։ Հոն կուգային ամէն կողմէ, և ամէն հասակէ հայ ուխտաւորներ, հեռաւոր տեղերէ, ուստի կը մղէր զիրենք հօրենական հաւատոն. ա՜հ, ոչ միայն կը սիրէին սրտով ու հոգւով, կը պաշտէին ալ զայն։

Բայց եթէ վանական մատակարարութիւնք՝ ինչպէս ամէն տեղ, նոյնպէս և աստ, տեղի չունեցան տնտեսագիտական պայմաններով, եթէ վան. հոգեւոր վարչութիւնք չկրցին օգտուիլ այն արդասաւոր ուխտաւորութիւններէն, զա տարբեր հարց է, և զանց կընենք զայն։ Արդի կրօնական պահանջն է նորոգել ժամանակի հալովմամբ և վանական յոռի մատակարարութեամբ քայքայեալ խաչքարերն, շէնցնել խարխուլ կաթողիկէն և տաճարն, փրկելով կործանման վտանգէն, և այս ի մխիթարութիւն հոգեւոր բարեպաշտիկ մեր շինականին ու քաղքցուն միանգամայն, որք հաւասար եռանդով կը ցանկան տեսնել սրբավայր ու պայծառ հազար հինգ հարիւր տարուան այդ մենաստանն, որ կառուցուած է մեր պապերու քրտինքով, և նուիրագործուած անոնց աղօթքով։

Ժողովուրդը խորին գոհունակութիւն զգաց, կարդալով՝ Արեւելքի առաջնորդող մէկ յօդուածն, որ մատնանիշ ընելով Ս. Կարապետի աղքատութիւնն և նկարագրելով նորա կիսաւեր վիճակը, քայքայեալ շէնքերու նորոգութեան համար ձեռնհաս ազգայիններու կրօնասիրական զգացմանց կոչում կ'ընէր։ Ո՛րչափ բարեպաշտական կը լինէր առատաձեռնութիւն մը, որ գար գոհացնելու այդ փափագը մեր նշանաւոր մի մենաստանին նորոգութեանը համար։

Նիւթական շէնքերը կործանմանէ ապահովելէն, մանաւանդ հոյակապ տաճարը, որ 1500 տարուայ հնութիւնն ունի իր մէջ, և եթէ այժմ թեթեւ ծախքերով կրնայ կարկտնուիլ, երեսի վրայ մնալով բոլորովին պիտի խախտի, և անդին ծանրութիւն մը պիտի ըլլայ ազգին վրայ։

Այո՛, թեմականք աղքատ են, հազիւ իրենց օրապահիկն հայթհայթող։

Եւ միայն Ս. Կարապետն չէ, Մուշի միւս վանքերն ալ միաբանից յոռի մատակարարութեան պատճառաւ, ողբալի վիճակի մէջ են։ Ս. Յովհաննէս նիւթական անձկութեամբ պաշարուած ու պարտական, պարտական է և Թարգմանչաց վանքը. նմանապէս և Մատնավանք։

Թողուլ որ վանական միաբանութեանց անփութութեամբ իսպառ քայքային և անհետանան մնացած ափ մը վանօրայք, անհետանան գերեզմանք հօրց, հայրապետաց, կրօնական մի անտարբերութիւն կը նշանակէ, որը կրնայ տեղի տալ ջերմեռանդ ժողովրդի կրօնական զգացմունքներու թառամելուն և թմրելուն, և մոռացումն պարտականութեան՝ հանդէպ մեր պապենական կրօնին։

Եթէ վանքերը բաղդաւորին վայելել ակնկալուելիք նպաստ մը, իրենց աղքատութիւն դարմանելու, և վանական յոռի մատակարարութեանց մեղքերն քաւելու, ինչպէս վստահաբար կը յուսայ ժողովուրդն, անտարակոյս եմք թէ Ազգ. Պատրիարքարանն հարկ եղած ուշադրութիւնը պիտի նուիրէ անոնց բարոյական զարգացումին և ուղղութեան ու կանոնաւորութեան ներքեւ պիտի հաճի առնուլ տնտեսական մատակարարութիւն, տակաւ առ տակաւ ապահովցնելով և աճեցնելով հասութից աղբիւրները, և փութացնելով հողագործական աշխատութիւններն։

Մաղթեմք, որ վանքերը կանոնաւորուելով՝ կարենան իրենց բարոյական վարկը բարձրացնել և եկեղեցւոյն օգտակար ծառայութեամբ աւելի սիրելի և յարգելի դառնան թեմին և ժողովրդին։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

Մուշ 1 Յուլիս 1896

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ

ՆՈՅՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐՈՒ ՄԷՋ

Բ

Առնենք, օրինակի համար, Հ. Համազասպ Սափարեանի Բուսաբանութիւնը, Երկրաբանութիւնը, Հ. Քաջունիի Երկրագործութիւնը, Կենդանաբանութիւնը, Նոր Տարրաբանութիւնը և իրենց շինած կամ գործածած հայերէն գիտական բառերը իրարու հետ բաղդատենք։

	(Հ. Գաֆ.)	(Հ. Սափ.)
Physiologie	Բնախօսութիւն,	բուսակազմութիւն։
Classification	Դասակարգութիւն,	Դասաւորութիւն։
Métamorphose	Կերպարանափոխութիւն,	այլակերպութիւն։
Sécrétion.	Զատուցում,	տարորոշում։
Assimilation.	Իւրացում,	Նմանութիւն։
Caractère	Յատկութիւն,	բնագրոշմ։
Décomposition.	Տարրալուծութիւն,	տարրաբաշխութիւն։
Reproduction.	Ծննդագործութիւն,	վերածնութիւն։
Stalagmite	Վերին պաղաքար,	պըտկաքար։
Stalactite	Ստորին պաղաքար,	չթաքար։
Analyse	Տարրալուծութիւն,	վերլուծութիւն։
Mécanisme	Յօրինուած,	կազմակերպութիւն։

Հ. Սափարեանը կըսէ. «անդամազննական տարերը կը կազմեն խորշք, նեարդք, անօթք»։ Հ. Գաֆթանը՝ կազմաբանական տարրերը կը կազմեն խորշք, ջիղք, նեարդք, խողովակք։ Վերջին բառերով երկուքն ալ vaisseau ըսել կուզեն։ Հ. Քաջունի կըսէ. առէջք երկու մաս ունի լար (filet) և կկչաւ (anthère), իսկ Սափարեանը՝ երեք մաս, մանրաթել (filet), սրբսիկ (anthère) և բեղուն փոշի։

Առաջինը կըսէ. սերմնափակը երեք մասեր ունի. սերմնակալ (ovaire), ծիլ (style), սոսորդ (stigmate), մինչդեռ երկրորդը միեւնոյն ֆրանսերէն բառերուն համար կըսէ. ձուարան, ծիլ, կնիք։ Ու այսպէս բաղդատելով դեռ կարելի է բազմաթիւ բառեր գտնել որոնց մէջ հեղինակները ջանացած են աւելի իրենց ճաշակին գոհացում տալ քան իրական պէտքի մը։

⁂

Բայց նոր բառեր ու բացատրութիւններ ստեղծելու, մէկէ աւելի տեղ երկու բառ գործածելու, երբեմն ալ ընդունուած բառի մը նշանակութիւնն այլափոխելու համար, Հ. Պաւլոս Գաֆթանը կարծես մասնաւոր հակամիտութիւն մը կը ցուցնէ։

Առէք իր կենդանաբանութիւնը։

Հերձատամունք կամ սեպաձեւ ատամունք (կտրիչներ (*))

Շնատամունք կամ կոնատամունք (ժանիք)

Աւշային անօթք կամ ծծանօթք (աւշերակ)

Փսոր կամ մակարդ արեան։

Կրծային խոռոչ կամ թոքտուն (լանջ. վանդակ)։

Կատարեալ կամ սոյգ գեղձք։

Անկատար գեղձք կամ անօթական ծըլկք։

Փչտիկք կամ գեղձիկք։

Կոճղէզ կամ ընձիւղ։

Ներազանկ կամ ուղղային և ողնայարական խարիսխ։ Ծղիկային դրութիւն կամ նոյնակիր մեծ ջիղ։

Տեղ տեղ կը ջանայ հայերէնը ուղղակի ֆրանսերէնի վրայ ձուլել. այսպէս. ականջանման-փորոտայքն բերան (orifice auriculo-ventriculaire) մինչդեռ սրտին երկու դռնակներուն (valvule) արդէն անուններ ունինք. եռասայր (tripuscule) և թագաձեւ (mitrale)։ Շնչառութիւնը (réspiration) կըսէ երկու է. ներաշնչութիւն (inspiration) և շնչարձակութիւն (transpiration). քիչ մը վար ալ արտաշնչութիւն (expiration) բառը կը գործածէ արդեօք աս ալ տարբե՞ր պաշտօն մ'է, իսկ եթէ միեւնոյն նշանակութիւնն ունին, երկուքէն մէկը գործածելու չէ՞։

Ուրիշ տեղեր ալ զուտ հայերէն բացատրութիւններ կուտայ. այսպէս asphyxie negative ին տժոյգ շնչասպառութիւն. positive ին բոսորասպառութիւն կըսէ։

Լորձնահոսութիւնը (insalivation) կը գործածէ բայց ոչ լորձունք (salive) բառը այլ՝ թուք. ստոծանիին ստոծանք կըսէ. իսկ փոքր ուղեղին կամ ուղեղիկին (cervelet)՝ ուղղուկ. «իսկ երրորդն ուղեղի և ուղղակի միջավայրն կը գտնուի, և է երկայնածուծ» (երես 114)։

Կենդանաբանութեան մէջ ածխածնական թթուտ (acide carbonique) կըսէ. իսկ տարրաբանութեան մէջ բնածխական թթուուտ։

Մաղ (pancréas) կըսէ, բայց մաղահիւթ, (sucpancréatique) չըսեր այլ ձառահիւ։ Մաղն, մըս, միեւնոյն բանե՞րն են արդեօք։

Ստորին ծնօտոսկրին ծամելիք կըսէ. միեւնոյն ատեն միջատներու վերին ծնօտներուն ալ ծամելիք կըսէ (երես 39) երկուքն ալ ստորագծելով։

Կղկղում կըսէ excrétion ի (արտաթորում «մէզի, լորձունքի, կղկղանքի») իմաստով. «ծուրթենի անցք» կոչուած կղկղանցքը՝ լեզուակալի կողոյն վրայ կը բացուի» (երես 41), մինչդեռ մենք կը կարծենք թէ կղկղում՝ expulsion des fèces կը նշանակէ։

Կը մնայ երրորդ յօդուածով մը խօսիլ Հ. Գաֆթանի Նոր Տարրաբանութեանը վրայ։

Գ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

(*) Փակագծի մէջ առնուածներն ալ ուրիշներուն ընդունած բառերն են։

ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Պ. Կոֆ, Վիսքոնսէնի երկրագործական կայանէն, հետաքրքրական քննութիւններ ըրած ու հրատարակած է գետնախնձորի վրայ։ Կըսէ թէ գետնախնձորը այլեւայլ պայմաններու մէջ աճելով 8էն 29 առ 100 տարբերութիւն մը կը մանէ ուռերու (tubercule) պարունակած ալիւրին (նշայ) մէջ։ Շատ պարզ միջոց մը կայ գետնախնձորի գլուխներուն պարունակած նշայի քանակութիւնը հասկնալու համար։

Գետնախնձորի ուռերը սովորական ջուրի մէջ նետեցէք, ու վրան աւելցուցէք աղ որ հետզհետէ լուծուելով ջուրը կը խըտացնէ, երբ միւս կողմէ թեթեւ ուռերն ալ ջուրին երեսը կելլեն։ Ամենէն շատ վեր ելնողը ամենէն նուազ նշայ կը պարունակէ և փոխադարձաբար։

Պ. Կոֆ հողին մէջ գետնախնձորի ուռեր սերմանած է, ոմանք շատ խորունկ, միւսները անմիջապէս հողին տակ։ Հասուննալէ յետոյ գտած է որ խորունկ թաղուածները աւելի նշայ կը պարունակեն։ Ասկէ զատ կանոնաւոր ձեւ ունեցող գետնախնձորները աւելի փէկուլ կը պարունակեն քան տձեւները։

ԹՄՐԵՑՈՒՑԻՉ ԴԵՂ. — Նիւ Եորքի մէջ երկու հանրածանօթ բժիշկներ կը փորձեն նոր թմրեցուցիչ մը զոր գործածելով կը յուսան բոլորովին ջնջել անզգայացման բազում վտանգաւոր ազդեցութիւններ որ առաջ կուգան ընդհանրացած մեթոտներէն։ Այս նոր գիւտին մէջ գործածուած նիւթերն են զուտ թթուածին և եթեր, և կը հաստատուի որ այս երկուքին պատշաճ բաղադրութեամբը մարդ կրնայ դրուիլ անզգայացման վիճակի մէջ իր վրայ վիրաբուժական գործողութիւն կատարուելու պահուն, առանց երկիւղ ունենալու թէ մահ կամ մարմնոյ անմիջական տկարութիւն կը պատահի։

ՏԱՐԱԳՆԱՑ ԹՌՉՈՒՆՆԵՐԸ. — Ֆրանսացի մը 1896ին Ֆրանսայի կեդրոնը վերադարձող տարագնաց թռչուններու վերադարձի օրերը նշանակած է սապէս.

Ցօպոպ	14 Մարտ
Տանի ծիծեռնակ	23 »
Կկու	25 »
Սոխակ	11 Ապրիլ
Մանկաթեւիկ	19 »
Ֆլորիակ	21 »
Տատրակ	21 »
Լոր	21 »

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ՄԸ. — Գիտութիւններու սիրահար մը, որուն անունը յայտնի չէ, Հէրվարտի համալսարանի տրամադրութեանը տակ դրած է 500,000 ֆր. բաղդատական ախտաբանութեան դասախօսութիւն մը հաստատելու համար, որ կը թուի թէ Միացեալ Նահանգներուն համար նոր բան մ'է։

ՄԻՋԱՏՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — Ագարակապաններու նոր ու շահեկան մէկ հնարագիտութիւնն է միջատներու հիւանդանոցը՝ բրոֆէսոր Ֆրանք Հ. Սնոյի խնամոց ներքեւ։ Սակայն այս հաստատութեան նպատակը չէ հիւանդութիւն բուժել՝ այլ ծաւալել։ Հունձքերն ապականող միջատները արհեստականապէս հիւանդութիւններու պատուաստ կընդունին և յետոյ երկրագործներուն կը տրուին որոնք իրենց արտերուն մէջ կը ցրուեն զանոնք և այսպէս տարափոխիկ ախտ մը կը ծաւալեն միջատներուն մէջ։ Անցեալ ամառ Քանսասի մէջ միայն 3000 երկրագործներու տրուեցան հիւանդ միջատներ։

=)(132)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Ի՞նչ կրակ այրեր էք հա՛, մայր Սալէ։

Պառաւը խռովեցաւ, ուզեց ստել, բայց բժիշկը ժամանակ չթողուց.

—Ձեր տո՞ւնը եկաւ ուրեմն դրացին, թունաւորիչը։

Պ. Ռիվալ չէր սխալեր։ Հիրշ, այդ վերջին ժամանակները, եկած էր այդ թշուառին վրայ փորձելու իր անուշահոտութեանց աղիտաբեր դեղատուութիւնը։ Զայն փորձելու առիթները կը նուազէին։ Գեղացիները կը զգուշանային անկից. ասկից զատ ստիպուած էր մեծ զգուշութիւններ ձեռք առնելու՝ Էթիօլի բժիշկին պատճառաւը որ մոլեգին պայքար մը կը մղէր իր վկայուած բժշկութեան դէմ։ Արդէն երկիցս կանչուած էր Քօրպէյլի դատարանէն և խիստ պատիժներ սպառնացած էին թէ որ շարունակէր իր այդ արհեստը։ Բայց Սալէի մտաւորութիւնը, անոնց անշուք վիճակը... Հակառակ ոստիկանութիւններէ ունեցած երկիւղին, չէր դիմացած փորձութեան։

—Շո՛ւտ, շո՛ւտ, դուռը, պատուհանը բացէք... չէ՞ք տեսներ որ խեղճ մարդը կը խեղդուի։

Պառաւը կը փութար կատարել բժիշկին հրամանները, մրթմրթալով.

—Ա՛հ, խե՛ղճ մարդս, խե՛ղճ մարդս։ Կըսէր թէ պիտի աղէկցնէ... Ասանկ խաբէութիւն կըլլա՞յ... ի՛նչ ապուշ վայրենի գեղացի եմ ես։

Մինչ Պ. Ռիվալ, մահամերձին վրայ ծռելով, կը նայէր թէ բազկերակը ո՛ր աստիճան զօրութիւն ունէր, խռռոցային ձայն մը ելաւ խշտիքին բուրջերուն տակէն.

—Ըսէ՛, կնիկ, ըսէ որ պիտի ըսես։

Պառաւը շարունակեց խօսիլ դիւրադարձութեամբ, կրակարանին մէջ մոխիրը խառնելու։ Բայց մահամերձը նորէն սկսաւ իր հեծեալ ձայնովը.

—Ըսէ, կնիկ... ըսէ, կնիկ...

Պ. Ռիվալ Սալէին նայեցաւ, որուն պառաւի այլած երեսը աղիւսի գոյն առած էր։ Մտնիցաւ թոթովելով.

—Հարկաւ. դարձեալ ան քովի բժիշկինն է յանցանքը եթէ ցաւ պատճառեցին այն խեղճ օրիորդին որ այնքան ողորմասէր է։

—Ի՞նչ օրիորդ։ Որո՞ւ վրայ կը խօսիք, հարցուց տոքթորը մէկէնմէկ, հիւանդին ձեռքը ձգելով։

Պառաւը կը վարանէր, բայց գաղտորսակին ձայնը, հետզհետէ աւելի տկար և կարծես շատ հեռուէն գալով, նորէն մռնաց.

—Ըսէ... կուզեմ որ ըսես։

—Է՛, այո, կըսեմ, յարեց պառաւը հաստատամտօրէն։ Ահաւասիկ խնդիրը, իմ բարի պարոն Ռիվալս. ան սրիկան քսան ֆրանք տուաւ ինծի, — ի՛նչ գէշ մարդեր կան, տէ՛ր Յիսուս, — քսան ֆրանք տըւաւ որպէսզի օրիորդ Սեսիլին պատմեմ իր հայրիկին ամբողջ պատմութիւնը։

—Զրզի՛կ... աղաղակեց ծերունի Ռիվալ զայրոյթով մը որ երիտասարդական ուժ և թափ տուաւ իրեն։

Բռնած էր սոսկալի գեղջուհին, բրտօրէն կը ցնցէր զայն։

—Համարձակեցա՞ր այդ բանն ընել։

—Քսան ֆրանքին համար, բարի պարոնս... եթէ այդ չար մարդը քսան ֆրանքը տուած չըլլար ինծի, կը մեռնէի, չէի ըսեր... Նախ, հաւատքիս վրայ կերդնում որ ես այս գործէն բնաւ տեղեկութիւն չունէի։ Ինք ամեն բան պատմեց ինծի որպէս զի յետոյ մենք ալ անոր հաղորդենք։

—Ա՛հ, թշուառականը, ըսաւ ինծի որ վրէժ պիտի լուծէր... Բայց ո՛վ այդքան լաւ տեղեկութիւն տուեր է իրեն և այդքան ճիշդ ուղղեր է անոր վրիժառութիւնը։

Խորունկ կոծ մը, այն շփոթ մռնչիւններէն մէկը, որպիսին մարդ կարձակէ երբ աշխարհք գայ և դուրս ելլայ անկից, բժիշկը կանչեց ծերունիի խշտիկին մօտ։ Հիմակ որ «անիկա ըսած էր», հայր Սալէ թողուց ինքզինքը որ մեռնի, և թերեւս իր ծեր թափառիկի բոլոր ոճիրներուն մէջ այս միակ փոքր խղճահարութիւնը աւելի դիւրին ընծայեց իրեն այդ սոսկալի փոխանցումը։ Մինչեւ առտու, տոքթորը ծռած կեցաւ այդ հոգեվարքին վրայ, կեանքի այդ հիւլէին վրայ զոր ապակիներուն զարնուող այգուն ճերմակ լոյսը պիտի առնէր տանէր իր առաջին սարսուռովը։ Մեծ քաջութեան պէտք ունեցաւ մնալու համար հոն, այդ մահամերձին և վառարանին անկիւնը կծկուած այդ պառաւին մօտ որ չէր համարձակեր ոչ խօսիլ, ոչ իրեն նայիլ։ Պարտականութիւնը վար դրած ըլլալով զինք՝ կը մտածէր, և մէկ գաղափարէն միւսը, կը փորձէր ժողվել այդ զարհուրելի մեքենայութեան մասերը որոնք դեռ անծանօթ էին իրեն։ Երբ ամեն բան վերջացաւ շուտով դարձաւ Էթիօլ, հաստատելէ ետք սակայն թէ այն անգամ Հիրշը այլեւս «Մէծ Հաւնֆիւռը» չէր գտնուեր։ Ա՛հ, եթէ այդ պահուն բռնէր զայն, պիտի վերադարձնէր նաւային վիրաբուժի բոլոր ուժգնութիւնը այդ վատ թշնամիին գլխուն որ իրմէ վրէժ լուծելու համար՝ թոռանը վրայ յարձակած էր։ Տուն դառնալուն պէս շիտակ Սեսիլին սենեակը գնաց։ Ոչ ոք։ Անկողինն իսկ աւրուած չէր։ «Դեղարան» վազեց։ Հոն ալ ոչ ոք։ Միայն Մադլէնի նախկին սենեակը բաց էր, և հոն, սիրելի մեռելին մնացորդներուն մէջ, աղօթարանին վրայ ուր ծնրադրած էին իր բոլոր ցաւերը, Սեսիլը գտաւ քնացած, կքած գիրքով մը որ կը պատմէր գիշեր մը համակ աղօթքներու և արցունքներու։ Տոքթորին ոտնաձայնէն բացաւ աչքերը։

—Մե՛ծ հայր։

—Թշուառականները պատմեցի՞ն քեզ ուրեմն այն գաղտնիքը զոր այնքան ջանք ըրինք քենէ ծածկելու։ Ո՛ Աստուած, այնքան ջանք, այնքան խնամք, քեզի զերծ պահելու համար այդ տխրութիւններէն, և յետոյ, օտարականներէ, թշնամիներէ իմանա՜ս խե՛ղճ փոքրիկ...

Սեսիլ երեսը գոցած էր անոր ուսին վրայ։

—Մի՛ խօսիր ինծի, բան մը մ'ըսեր։ Կամչնա՛մ...

—Պէտք է որ խօսիմ ընդհակառակը... Ա՛հ, եթէ կարենայի միտքէս անցունել թէ ի՛նչ էր մերժմանդ պատճառը. վասնզի վերջապէս ասոր համար է, այնպէս չէ՞, որ ա՛լ չես ուզեր անոր հետ ամուսնանալ։

—Այո։

—Բայց ինչո՞ւ, միտքդ բացատրէ՛ ինծի։

—Չէի ուզեր խոստովանիլ մօրս անպատուութիւնը, և խիղճս կը տանջէր զիս ամեն բան իմացնելու անոր որ ամուսինս պիտի ըլլար... Մէկ բան կար ընելիք, և ըրի։

—Այսպէս, կը սիրե՞ս, դեռ կը սիրե՞ս զայն։

—Բոլոր հոգւովս։ Եւ գիտեմ թէ ան ալ զիս այնքան կը սիրէր որ մեր ամուսնութիւնը չպիտի խզէր. բայց ինծի կը մնար անոր խնայել այդ մեծ զոհողութիւնը։ Չեն կարգուիր աղջկան մը հետ որ անուն չունի, որ եթէ կրել պէտք ըլլայ՝ գողի մը և խաբեբայի մը անունն է։

—Կը սխալիս, զաւակս։ Շատ, շատ հպարտ էր ու շատ երջանիկ հետդ ամուսնանալուն. և սակայն գիտէր պատմութիւնդ։ Ես ինքս պատմած էի իրեն։

—Կարելի՞ բան է։

—Ա՛հ, չար աղջիկ, եթէ աւելի վստահութիւն ունենայիր վրաս, առաջքն առնէի պիտի դաշոյնի այն երբեակ հարուածին որով ոչնչացուցիր մեր երկուքին երջանկութիւնը։

—Այսպէս ձեզ գիտէ՞ր իմ ով ըլլալս։

—Հարկ զատեցի իմացնել անոր, տարի մը առաջ, երբ իր սիրոյն վրայ խօսեցաւ ինծի։

—Եւ դարձեալ կուզէր զիս։

—Տղա՛յ... Քանի որ քեզ կը սիրէր... Մնայ որ ձեր ճակատագիրները այնքան կը նմանին իրարու... Ինքն ալ հայր չունի. և մայրը երբեք չէ ամուսնացած։ Ձեր միջեւ միակ տարբերութիւնը սա է որ քու մայրդ սուրբ կին մըն էր, մինչ իրենը...

Այն ատեն, ինչպէս որ Ճէքին պատմած էր Սեսիլին պատմութիւնը, Պ. Ռիվալ Սեսիլին պատմեց Ճէքին պատմութիւնը, երկար մարտիրոսութիւնն այդ սիրալիր ու բարի արարածին, իր մանկութեան լքումը, պատանեկութեան աքսորը. և մէկէնմէկ, երբ թէ բոլոր այդ անցեալը՝ քանի կը վերյիշէր զայն՝ աւելի լաւ հասկցնէր իրեն ներկան.

—Բայց միտքէս կանցնի, ան է... հարուածը անկից կուգայ... գոչեց տոքթորը։ Հիրշի առջեւ խօսած պիտի ըլլայ ձեր ամուսնութեան վրայ... Այո, այո, ապահով եմ հիմակ։ Այդ խենդին միջոցաւը ականջդ հասաւ այն ցաւը որուն դէմ այնքան զգուշութեամբ պաշտպանած էի քեզ... Ճակատագրային էր այս։ Խեղճ տղուն հասած այս հարուածը մօրմէն միայն կրնար գալ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 26/7 ՕԳՈՍՏ., 1896

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԿՆՈՋ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(«Տէյլի Թէլէկրաֆ» լրագրէն.)

«Կանանց ոմանց ըմբոստանալը ամուսնական վիճակին դէմ՝ իրենց էրիկներուն դէմ ըմբոստութիւն չէ, այլ պարզապէս իրենց պարտաւորութեանց դէմ ըմբոստութիւն է։

«Անոնք տանին աշխատութիւնը ծանր, տաղտկալի, միօրինակ եւ նուաստացուցիչ կը նկատեն, և համարձակ կը խոստովանին թէ նախամեծար կը սեպեն թուղթ մրոտել, գեղարուեստով զուարճանալ, բարձի երեսներ ասեղնանկարել, կամ վաճառատան մը գլուխը կենալ ու դրամ շահիլ, վարձել կարենալու համար սպասուհիներ որք իրենց էրիկներուն կերակուրն եփեն և իրենց տղաքները նայեն իրենց տեղ։

«Եւ կը կարծեն թէ այս կերպիւ բարձրագոյն մտքի տէր ըլլալնին կը հաստատեն, և կը պարծենան այնպիսի ընթացքով մը որ ընդհակառակն ամօթ պատճառելու էր իրենց։

«Ինչ կը հաստատեն այս ընթացքով, եթէ ոչ թէ՝ նախ՝ օտարական մը, նոյն իսկ գեղատի ազգէտ գեղջուկ աղջիկ մը, ամիսը քանի մը շիլինով վարձուած (*), կարող է կատարել տանտիկնոջ և մօր պարտաւորութիւնները։ Երկրորդ, սիրոյ տեղ կը գտնեն սին փառասիրութիւն մը, և սրտի ծառայութեան տեղ՝ ձեռքի ծառայութիւն մը։ Երրորդ, կնոջ ամենէն ազնիւ, ամենէն անուշիկ պարտաւորութեանց մի մասը կ'իջեցնեն վարձկան ստորնագոյն ծառայութեան աստիճանին։

«Կին մը, մայր մը չի կրնար այս կերպիւ հրաժարիլ իր պարտաւորութենէ։ Պարզապէս կ'անպատուէ ու կը ստորնացնէ իր սրբագոյն պաշտօն։

«Ընդունինք թէ տանտիկնութիւնը խիստ, միօրինակ, տաղտկալի, ձանձրալի ըլլայ։ Բայց չէ աւելի խիստ, աւելի միօրինակ, աւելի ձանձրալի քան էրիկ մարդուն ամենօրեայ գործն ու պարտաւորութիւնը շուկայի մէջ, դրասենեկի մէջ, խանութի մէջ։ Ամէն դասը զոր գործի մարդ մը ունի սորվելու՝ հաճելի կերպիւ կատարելն է ինչ որ կը դժկամակի կատարել՝ իբրև տաղտկալի և միօրինակ գործ։ Ապաքէն ամեն կանոնաւոր և օգտակար աշխատութիւն ի հարկէ միօրինակ է, բայց գործը սիրելը կը դիւրացնէ գործը։ Արդ., տան աշխատութիւնք աւելի տաղտկալի չեն քան շուկայի կամ դրասենեկի աշխատութիւնք։ Էրիկ մարդը շատ հեղ չա՛տ աւելի կը նեղանայ, շատ աւելի կը ձանձրանայ իր ամենօրեայ զբաղումներուն մէջ, բայց քանի որ պարտաւորութիւն սեպած է, (ճիշդն պարտքն է՝ ըսած է,) անտրտունջ կը կատարէ։ Իր գործն սպասաւորի մը յանձնել և ինք ուրիշ ախորժելի զբաղում մը գտնել մտքէն չանցըներ։

«Գալով թէ տանտիկնութիւնը կամ տնային աշխատութիւն ծառայական վիճակ մ'է, աղէկ աւելի սխալ կարծիք չի կրնար ըլլալ։ Սովորական վիճակներու մէջ, ընտանեկան յարկը փոքրիկ դրախտ մ'է, արքայութիւն մ'է, և եթէ տանտիկին-մայրն առողջ տարրերով կազմուած և լաւ կրթուած ըլլայ, պզտիկութիւն պիտի չսեպէ ողջմտութեամբ նկատել կեանքի ամենէն գործնական հարցերն, որքան ալ հասարակ սեպուին անոնք, ինչպէս սա հարցը թէ ոչխարի միսն ինչպէս եփելու է, եզան կամ խոզի միսն ինչպէս, թէ ապուրն ինչ տարրերէ և ո՛ր համեմատութեամբ բաղկացած ըլլայ, թէ գդմեր (մաքարնա) ո՛ր տեսակ պանիրով և ինչ չափով համով կ'ըլլայ ու դիւրամարս, ևն։ Միայն տկարամիտ, թեթեւամիտ և խեղճ անճարակ կիներն են որ կ'արհամարհեն այսպիսի խնդիրներն, որովհետեւ ծոյլ են, որովհետեւ իրենց կարողութեանց ու պարտականութեանց վրայ ճիշդ գաղափար չունին, որովհետեւ անճարակ են, (ձեռքերնէն գործ չի գար՝ ըսել կ'ուզէ։) Այսպիսի կիներ չեն կրնար իրենց գործը բարձրացնել, ազնուացնել։ Տափակ գաղափարի տէր, իրենց տնային գործերուն նկատմամբ ալ տափակ գաղափար ունին, և անոր համար կ'արհամարհեն զանոնք։

«Գրագիտուհի մը կը գրէ թէ «կնոջ նկատմամբ էրիկ մարդուն բնական զգացումը պատկառանքի զգացում է, և կնոջ առաջին պարտաւորութիւնը պէտք է ըլլայ այս պատկառանքի զգացումն յարգել ու մշակել՝ միշտ մաքուր և ազնիւ ազդեցութիւն մ'ի գործ դնելով, որպէս զի մարդ երբեք պատճառ չունենայ փոփոխելու իր մօր ծունկին վրայ սորված զգացումը։ Կին մը բարեխիտ, մաքուր, ազնիւ պէտք է ըլլայ, և միշտ աղուոր պիտի երևի։ Կինն իր շնորհն, իր հրապոյրը կը կորսնցնէ երբ խոշոր հեգնութիւններ, գձուձ ծաղրներ ընելու զիջանի։ Հեգնոտ կնոջ ոչ մէկ պատուաւոր մարդ կրնայ վստահիլ։ Կրնայ հանդիպիլ այնպիսի կնոջ մը ֆիզիքական գեղեցկութեան, բայց ցուրտ հեգնութեան սարսուռը կը պաղեցնէ իր զգայարանքներ։ Ամեն ոք գիտէ թէ բարեխիտ կին մը տղամարդու ամենէն պաշտելին է, և ըստ որում կնոջ գլխաւոր նպատակներէն մէկն է հրապուրիչ ըլլալ, պէտք է միշտ յիշէ թէ հարուածող, հեգնող, խայթող, վշտացնող կիներ սոսկալի կ'երևին էրիկ մարդուն։ Թէ կնոջ վրայ էրիկ մարդուն փնտռած բանն ամենէն առաջ անուշ բնաւորութիւնն է, ներողամիտ տրամադրութիւնն, ազնիւ սիրտ։ Թթու սիրտը, թթու լեզուն՝ ամենէն աւելի տգեղ են կանանց քով։ Խստաբարոյ, դժնեայ կին սիրել դուն ուրեք կը վիճակի էրիկ մարդուն, այն ալ ապահովապէս անգիտակցաբար կը պատահի։ Ամեն բարեկազմ երիտասարդ կ'երազէ յապագային ընտանեկան յարկ մը յօրինել իրեն, յորում կնոջ մը անուշիկ ժպիտը լուսաւորէ ամուսնական կեանքին սուրբ առանձնութիւնը։ Ուստի, ամեն աղջկան որ օր մը Աստուծոյ խորանին առջև պիտի կանգնի և ամուսնական սիրոյ և հաւատարմութեան երդումը պիտի ընէ զոր մահը միայն կրնայ լուծել, թո՛ղ այս խրատը տրուի բարեկամաբար թէ «Ձեր ամուսնին խաթրին յարգեցէք»։ Զի կնոջ պաշտօնն է էրիկ մարդուն օգնականն ըլլալ, կեանքի պայքարին մէջ անոր սփոփիչը, նեցուկն, առաջնորդող աստղն այն մարդուն զոր կը սիրէ, և ո՛ր՝ զինք կնութեան առնելով՝ ամենաբարձր մեծարանքն ըրած է զոր էրիկ մարդ մը կարող է ընել կնոջ մը։

⁂

ԿԻՆԵՐՆ Ո՞Ր ՏԱՐԻՔԻՆ ՄԷՋ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԵՆ

«Անուշիկ եօթնեւտասնամեաններն (Sweet seventeen) այս պահուս այնքան չի խնդրուիր։ Չէ՞ մի որ Պլատոն գրած էր ժամանակաւ թէ 40րդ տարւոյն մէջ գեղեցիկ սեռն իր հրապոյրներուն զենիթն հասած կ'ըլլայ։ 30էն 40 տարւոյ մէջ գեղեցիկ սեռն հիմակ աւելի յարմար կը նկատուի ամուսնութեան քան անփորձ աղջիկն։ Հեղինակութիւն ունեցող գրիչ մը կ'ըսէ այս մասին. «18—19 տարու չհաս աղջիկը չափէն աւելի երկար ժամանակէ ի վեր պատուանդանի վրայ դրուած էր, չափէն աւելի պաշտուած էր, իբրեւ կնոջական հրապոյրներու կատարելութիւնն, իբրեւ գեղեցկութեան և շնորհաց գերագանցութիւնը։ Բայց հիմակ որ այն պատուանդանէն վար կ'առնուի նորահաս կամ հազիւ չափահաս աղջիկը, պէտք է խնդակցինք էրիկ մարդերուն՝ իրենց քիչ մը ուշ միացած բայց անժխտելի ողջմտութեան սոյն գործնական ցոյցին համար։ Էրիկ մարդիկ հիմա շուտ կը ձանձրանան այնպիսի կնոջ մ'ընկերակցութենէն որ իր տհաս գլուխով ոչնչաբանութիւններ կը խօսի շարունակ, կամ անհասկնալի առարկութիւններ կ'ընէ այնպիսի խնդիրներու վրայ զորս իր խակ ուղեղ դեռ ժամանակ չէ ունեցած ըմբռնելու, դասաւորելու, մարսելու, իւրացնելու։ 30—40 տարեկան կնոջ հասուն շնորհն ուրեմն յաղթանակ կը տանի ուրիշ շնորհներու վրայ, և գեղեցկութեանց թագուհին կը հանդիսանայ։»

⁂

Երբ Արեւելքի մէջ խմբագրական մը գրեցինք յորում այս գաղափարը կը պարզէինք թէ «պէտք է վարժուինք աղջկանց ամուսնական տարիքի իտէալ սահմանը 20էն անդին նկատելու և ո՛չ թէ 20էն ասդին՝ ինչպէս կը նկատէինք ցարդ», առարկութիւն ընողներ եղան թէ մեծ տարիքով կին առնել կը յանձնարարենք, որով հակաբնական բան մը կը ջատագովենք։ Անոնք եւ ե՞րբ որ այս առարկութիւնն ընողներ իրենց կարդացածը չէին հասկցած, և չենք կարծեր որ անգլիացի հրապարակագրին վերոգրեալ տողերն աւելի ճիշդ հասկնալու կարող ըլլան։ Ծ. Խ.

(*)—Այսքան աժան սպասուհի Պոլսոյ մէջ իսկ չի գտնուիր։ Կ'երեւի թէ այս մասին Անգլիացիք աւելի բարեբախտ են։ Հոս այնպիսի գեղջուկ սպասուհիք, որքան ալ տգէտ, ամիսը գոնէ քանի մը մէճիտ կ'առնուն, տարեկան երկու ձեռք լաթէն զատ, և շատ հեղ կերակուր եփել ամենեւին չեն գիտեր։ Ծ. Խ.

Վաճառական կացութիւն

ՅԱՐՆ ԵՒ ՅԱՐՈՒՀԻՆ Ի ՆԻԺՆԻ-ՆՈՎԿՈՐՈՏ

Նիժնի-Նովկորոտ փոքրիկ Մոսքուա մը դարձած էր Զարն ու Զարուհին ընդունելու համար։ Կայսերական թափօրին ճամբուն վրայ յաղթական կամարներ յօրինուած էին՝ հին ռուսական ոճով շինուած աշտարակներով։ Տարեկան մեծ տօնավաճառին գլխաւոր շուկան և այլ շէնքերը շքեղապէս զարդարուած էին։ Զարն ու Զարուհին շատ մ'ընծաներ ընդունեցին ցուցադրիչներէն։ Երկրագործական մեքենայ ծախողները մեքենական արօրի մը օրինակն ընծայ բերին որ ձոյլ ոսկիէ շինուած էր։ Նիժնի-Նովկորոտի ազնուականք արծաթէ ծանրագին ափսէ մը բերին, որ մարգարիտներով ու թանկագին քարերով զարդարուած էր, և կայսերական զինանշանը կիտուածանկարով յօրինուած էր մէջտեղը։ Սիպերիոյ վաճառականներէն կայսրուհին ընդունեց ոսկեղէն կողով մը, յորում գոհարներով և ադամանդներով մայիսի ծաղիկներ յօրինուած էին։

Տօնավաճառը բաց կը մնայ մինչեւ օգոստ. 20 մեծաքանակ վաճառումներու համար և մինչեւ օգոստ. 30 փոքրաքանակ գործերու համար։ Արտաքին երեւոյթով, տօնավաճառը շատ կը տարբերի արեւելեան Բազարներէ. զի իր լայն պողոտաներով, եւրոպական լոյսերով, տիրող բարեկարգութեամբ և մաքրութեամբ, շատ աւելի կը նմանի եւրոպեան քաղաքի մը։ Իրաւցնէ քաղաքի մ'ընդարձակութիւնն ունի, թէև կարճատեւ է կարճ միջոցի մէջ կառուցուած այս քաղաքին կեանքն որ այս մի քանի օրէն պիտի քակուի։ Ուղտերու կարաւանն, Արեւելեան այն որոշիչ տարրը, բացակայ է ռուսական մեծ տօնավաճառէն։ Թէև ուղտեր չեն գործածուիր, բայց անլուր քանակութեամբ ապրանք կը բերուի կը տարուի, շնորհիւ երկաթեայ գծերուն որք հոն կը յանգին։ Ապրանքներու քանակութեան չափ տեսակներուն զանազանութիւնը զարմանալի է։ Տօնավաճառին մէջ հաւանաբար բազմութիւնն ինչուան չորս հարիւր հազար հոգի կը հաշուուի։ 40 օրուան միջոցին յորում կը կատարուի տօնավաճառն, հինգ հարիւր միլիոն րուպլէ (60 միլիոն օսմ. ոսկի) աւելի գործ կ'ըլլայ։ Գեղեցկատիպ քաղաքը, նաւերը Վոլկա և Օքա գետերուն վրայ, աղմկալի ամբոխ, հոն խռնուած ժողովրդեան արեւելեան դէմքերը տօնավաճառին սեփական երեւոյթ մը կուտան։ Այս շաբթուս տօնավաճառն իր գործունէութեան ամենէն եռանդուն շրջանին մէջ է։ Հոն առտուընէ մինչեւ երեկոյ շարժող բազմութիւնը չէ որ գաղափար կրնայ ունենալ թէ ինչ է տնտեսական տագնապ, թէ ինչ է անգործ նստիլ խանութին մէջ։ Երէկ, 25 յուլիս, Ս. Մակար Եալդովատսքի տօնն էր, և եկեղեցական թափոր մը շրջեցաւ քաղաքին մէջ, նախ և առաջ կ'երթեն Սիպերիացի վաճառականք, յետոյ կուգան Պարսիկները, կովկասցիները և ի վերջոյ կեդր. Ասիոյ վաճառականները, Երեկուընէ մինչեւ առաջիկայ շաբթուն վերջը, մեծամեծ գործառնութիւնք կը կատարուին։ Բայց քանի որ տօնավաճառին վերջը մօտենայ, առաւելապէս փոքրաքանակ վաճառումներ կ'ըլլան։

Խանութները շատ կանուխ, առաւօտեան ժամ 6ին կը բացուին։ Տօնավաճառի միջոցին սովորական տօները չեն բռնուիր, ի բաց առեալ Աստուածածնայ տօնն օգոստ. 15ին։ Այն օր տօնավաճառի մարդիկը մեծ մասամբ Մոսքուա կ'երթան իրենց ուխտն ընելու։ Օգոստ. 26ին դրօշներն հանդիսապէս վար կ'իջնեն, որովհետեւ օրինական հաշուեյարդարութեան օրն է այն, և տօնավաճառի միջոցին ստորագրուած մուրհակներն այն օր կը վճարուին։ Օգոստ. 30ին ամեն կառավարական պաշտօնատունք և հեռագրատունն ու նամակատունը կը փակուին, խանութները կը գոցուին, և բազմամարդ և ոգեւորեալ քաղաքն յանկարծ կ'ամայանայ։

ՆՈՐ ՆԱՀԱՆԳ Ի ՌՈՒՍԻԱ.—Կայսերական Ուքազով մը կազմուեցաւ նոր կուսակալութիւն մը, «Սեւ ծովու նահանգ» անունով, որ Անդրկովկասեան երկրին մաս պիտի կազմէ, բայց զատ կուսակալ և ինքնուրոյն վարչութիւն պիտի ունենայ։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ քաղաքային խորհուրդն հազար անգլ. ոսկւոյ չափ գումար մը որոշեց զարդարելու համար այն փողոցներ որոցմէ պիտի անցնի Զարը։

—Ռումանիոյ թագաւորն և թագուհին որք Վիեննա ժամանեցին՝ Զուիցերիա կ'երթան՝ ամառն ամենէն տաք եղանակն հոն անցունելու։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Սօֆիայի և Շումլայի մէջև երկաթուղւոյ շինութիւնը փութով յառաջ կը տարուի։ Սօֆիայի և Քիւսթէնտիլի գծին շինութիւնն ալ լմնալու վրայ է։ Այս և ուրիշ հանրային շինութիւններ շատ ծանր կը կշռեն իշխանապետութեան գանձին վրայ։ Լէնտէր Պանքի կողմէ ի հաշիւ վերջին փոխառութեան յառաջիկայ վճարումը դեկտեմբերին պիտի ըլլայ։ Ելմտական նախարարը ժամանակէ մ'ի վեր Փարիզեան երկու դրամատուներու հետ կը բանակցի 30 միլիոն Ֆր.ի փոխառութեան մը համար։ Բանակցութեան միջոցին յիշեալ Աւստրեան Պանքան Փարիզի Պանքաներուն հետ միացաւ, և հիմակ համաձայնութիւն գոյացեր է կ'ըսուի։ Կառավարութիւնն անմիջական կերպիւ 10 միլիոն Ֆր. պիտի ընդունի։ Հաւասար քանակութեամբք երեք գումար ներկայացնող թուղթեր ի հրապարակ պիտի հանուին 85, $86\frac{1}{2}$ և 87 առ 100 գնով և 5% տոկոսաբեր։ Պուլկար կառավարութեան համար ամենէն շահաւէտ պայմանները պիտի ըլլան ասոնք։

ՍՊԱՆԻԱ.—Ծանուցուեցաւ Սպանիոյ դնել ուզած երկու զրահաւորներուն Ճենովական տան կողմէ չյանձնուիլը։ Սպանիացիներն յուզող այս դէպքին պատճառը սա է որ Արժանթինի Հանրապետութիւնը նախապէս գնած էր այն զրահաւորներ, և վճարելու անկարող ըլլալուն համար, գործարանը զանոնք Սպանիոյ ծախելու համար կարգադրութիւն ըրաւ։ Բայց հիմակ Արժանթին կ'ըսէ թէ ինք պատրաստ է վճարել, և քանի որ ինք ի վիճակի է ի գործ դնելու գնման իրաւունքին առաջնութիւնը, Սպանիա չէ կրնար թեկնածու ըլլալ։ Այս յայտարարութեան վրայ, Սպանիա իւր ուշադրութիւնը դարձուց Սկովտիոյ կողմն, ուստից երկու զրահաւոր գնելու համար Մատրիտէ յանձնախումբ մը ճամբայ կը հանուի։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Քրիւկըր նախագահ յայտարարեր է թէ Ճէյմսընի արշաւանքին խնդիրը տակաւին վերջնապէս կարգադրուած չէ։ Անգլիացի դատաւորք չեն ճշդած թէ ո՛վ էր շարժման բուն պետն։ Անգլ. կառավարութեան անկ է այս մասին որոշում մը տալ, կ'ըսէ պատուարժան նախագահն, որ համոզուած է թէ բուն յանցաւորն է Սեսիլ Րոտս, երբեմնի ամենազօր Վարչապետն Հարաւ-Ափրիկէի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅ կառավարութիւնն ի մօտոյ պիտի կազմէ չորս նոր ընդհանուր հրամանատարութիւններ, որոց մին Ալզաս-Լօռէնի կողմը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԹՈՄՍՔ, 6 Օգս.—Սիպերիոյ երկաթուղւոյն առաջին կառախումբն այսօր Թոմսք հասաւ։

ՎԻԼՀԷԼՄՍՀԱՕ.—Վիլհէլմ կայսր կոկորդի թեթեւ հարբուխէ մը նեղուելուն պատճառաւ, Վէզել, Բուրորդ և Լուէն ուղեւորելու դիտումէն ետ կեցաւ։

ՌԻՕ ԺԱՆԷՅՐՕ.—Անգլիա հաւաներ է Պրազիլիոյ հետ տալու Թրինիտատ (Սրրոպ-դուէթին) կղզին, որուն սեփականութեան վրայ երկար ժամանակէ հետէ վէճ կար։

ԹՈՒՆՈՒԶ.—Քանի օրէ ի վեր ի Թունուզ տիրող հարաւային տաք հովին պատճառաւ, վառօդները տաքցած ըլլալով, Գասպայի հրաւիճոտական աշխատանոցը պայթեցաւ, բայց մարդու վնաս չեղաւ։

ՀՌՈՄ.—Նորէն կ'ըսուի թէ Իտալիոյ գահաժառանգը պիտի ամուսնանայ Չըռնակորայի իշխանին երրորդ աղջկան հետ, որով խնամի պիտի ըլլայ Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին։ Զարը կը հաւանի եղեր Էլէն իշխանուհւոյն կաթոլիկութիւն ընդունելուն։

ՊՐՈՒՍԷԼ.—Այսօր Պելճիոյ վերաքննիչ ատենին առջեւ սկսաւ վերաքննութիւնն Ստոքս Անգլիացին մահուամբ պատժող պելճ հազարապետ Լոթէռի դատին։ Պելճիոյ դատական նախկին նախարար Կրօ երկար ճառով մը պաշտպանեց զԼոթէռ, ճգնելով հաստատել թէ Ստոքս՝ սեւերուն հետ խօսք մէկ՝ պատերազմ կը մղէր Քոնկոյի Պետութեան դէմ, և հետեւապէս, պատերազմական ատեանով զայն դատելու կատարեալ իրաւունք ունէր Քոնկոյի Պետութեան գործակատարը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ Դատական և Կրօնական գործոց Նախարարութիւնը յատուկ պաշտօնագրերով հրաւիրած էր՝ Տ. Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոս Չամչեանը, Տ. Մելքիսեդէկ Եպիսկոպոս Մուրատեանը, Տ. Մեսրոպ եպիսկոպոս Սուքիասեանը, Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունին, Տ. Գաբրիէլ Ծ. վրդ. Ճէվահիրճեանը, Տ. Գէորգ Ծ. վրդ. Երէցեանը, Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրեանը և Տ. Գաբրիէլ աւագ քահանան Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ, ինչպէս նաեւ Վսեմ. Աբրահամ փաշան, Նուրեան էֆէնտին, Մաքսուտ Սեպուհ պէյը, Զալեան Իլիաս էֆէնտին և Գարակէօզեան Գրիգոր, Գաֆամաճեան Կարապետ, Կիւլպէնկեան Պատրիկ ու Մանուկեան Տիգրան էֆէնտիները՝ երեկուան համար գումարիլ ի Պատրիարքարան։

Հրաւիրեալք երեկ ժամ 8ին գումարուեցան ի Պատրիարքարան։ Բացակայ էին միայն Տ. Մելքիսեդէկ եպիսկ. և Աբրահամ փաշա։

Դատական Նախարարութեան կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյ նոյն միջոցին Պատրիարքարան գալով կարդաց եպարքոսական Պույուրուլտը մը, որ Կայս. Իրատէի մը համաձայն կը ծանուցանէր թէ Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարքը հրաժարած և հրաժարականն ընդունուած էր և թէեւ կրօնական ու Քաղաքական ժողովներու անկ էր Խառն Նիստի մը մէջ Պատրիարքական Տեղապահի ընտրութիւն կատարել, սակայն նկատելով որ այդ երկու ժողովներու պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած է և միանգամայն ժողովականք մեծ մասամբ հրաժարած են, ուստի ներկայ հրաւիրեալոց կը յանձնարարէր Պատրիարքական Տեղապահի ընտրութիւնը կատարել և արդիւնքը փութով տեղեկագրել, միանգամայն ազգին գործերը վարել մինչեւ որ Կրօնական ու Քաղաքական ժողովները կազմուին։

Այդ հրամանագրի ընթերցումէն յետոյ՝ ներկայք խորհրդակցութիւններ կատարեցին և որոշեցին վաղը շաբաթ ժամ 3ին նորէն գումարուիլ Ղալաթիոյ ժողովարանին մէջ։

Առաջիկայ կիրակէ 28 Յուլիս Ս. Եկեղեցւոյս դպրաց դասուն համար յատկապէս՝ Թաղիս բարեխնամ քարոզիչ Արժ. Տ. Վարդան Ծ. վարդապետ Բրուսպանեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ հիմնադիր անդամոց, և ծնողաց այժմեան երգեցիկ խումբին Ս. եկեղեցւոյս։

Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Գիւտագիր Ս. Յակոբ Եկեղեցւոյ
Ատենադպիր — Վ. Ատենադպիր
ԳԷՈՐԳ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ — Կ. Գ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ
Նոր Թաղ Սամաթիոյ, 25 Յուլիս 96

Ինչպէս արդէն ծանուցած էինք, Հայ Հռոմէականաց պատրիարքական փոխանորդ Ազարեան Գերապատիւ անցեալ կիրակի օր պատարագ մատոյց Օրթագիւղի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ Տիկին Աննա Ազարեանի, մայր Տ. Ազարեան Ս. Պատրիարքին և Վսեմ. Ազարեան եղբարց։

Այս առթիւ, Վսեմ. Արիստակէս էֆէնտի Ազարեան հարիւր օսմ. ոսկի նուիրեց ի նպաստ յիշեալ եկեղեցւոյն ու դպրոցին, որոնց Թաղ. Խորհուրդն ու Հոգաբարձութիւնը հանգանակութեան մը ձեռնարկած են 5—600 ոսկւոյ արժողութեամբ երկու տուներու գնման համար՝ իբրեւ եկեղեցապատկան կալուած։ Վսեմ. Արիստակէս էֆէնտիի այս բարեպաշտական նուէրը անդրանիկ գումարն է որ կը յատկացուի այդ նպատակին։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԿՐՕՆԱԿԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Իններորդ թիւը պիտի հրատարակուի վաղը, հետեւեալ բովանդակութեամբ և Արմաշու Դպրեվանուց Միաբանութեան խմբագրութեամբ։

Քահանաները	Մ. Ե. Օ.
Դիւրաւան խոստկցութիւնք	ԲԱԲԳԷՆ Վ.
Քարոզ	ԱՂԱՆ Վ.
Առակք Սողոմոնի	ՍՄԲԱՏ Վ.
Մատենագիտական	Ե. Վ. ԴՈՒՐԵԱՆ
Քաղուածք	ՊԻՋԸՐ

Ազգային և Քաղաքական լուրեր
Գին 40 փարա

Ներքին լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպոն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՀԵԼԼԷՆ ՀՐՈՍԱԿՆԵՐ.—Վիէննայի լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ, կ'ըսէ Իգտամ, անցեալները Թոմերէնի կողմը օսմ. զինուորք նուաճեր են հելլէն հրոսակաց խումբ մը և թէ ուրիշ խումբ մ'ալ որ Մակեդոնիա մտած էր, պարտաւորուեր է նահանջել։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԸ. — Վեհ. Սուլթանն արաբական գեղեցիկ նժոյգ մը պարգեւած էր Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանին՝ մայրաքաղաքս գտնուած միջոցին։

Կայս. Թիկնապահ Հիւսնի պէյ երեկ իրիկուն Սօֆիա ուղեւորեցաւ՝ իր հետ տանելով այդ նժոյգը։

ՄԷՀՄԷՏ ՐԷՇԻՏ ՊԷՅ, որդի կայս. աւագ Թիկնապահ Ֆուատ փաշայի, կայս. անձնապահ յիսնապետաց կարգը դասուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ զօր-գնդապետ Սամի պէյ՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ արտօնուեցաւ ներկայ գտնուելու գերմանական զօրաքանակաց կողմէ աշնան կատարելի զօրափորձերուն։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովն որոշեց որ մաքսատուներն բերուած ապրանքները խուզարկուած միջոցին գնահատիչներն ալ անոնց գիները որոշեն, մինչեւ ցարդ ապրանքները խուզարկուելէ յետոյ նմոյշները գնահատիչ պաշտօնեից կը ներկայացուէին՝ գիները որոշելու համար։

—Մաքսային վերատեսչութիւնը ծանոյց ամեն կողմ որ մաքսային պաշտօնեայք պարտին իրենց պաշտօնավայրին մէջ կրել որոշեալ համազգեստը, գիտնալով որ հակառակ պարագային մէջ հարկ եղածն ի գործ պիտի դրուի։

ԿԷՅՎԷ գաւառակին կեդրոնը նախապէս Ագհիսար փոխադրուած էր։ Արդ նկատելով որ գաւառակին ժողովուրդն այդ պատճառաւ դժուարութիւններ կը քաշէ, կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նոյն գաւառակի կեդրոնն ըստ առաջնոյն Կէյվէ փոխադրուի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը նկատելով որ արուեստից սենեակներու պարտականութիւնք թէեւ առեւտրական սենեակներուն յանձնուած են, սակայն ցարդ օգտակար արդիւնք մը չեն ունեցած և նկատելով որ գաւառաց մէջ արուեստից սենեակներու հաստատումը ծախքի կարօտ է, շրջաբերական գրութեամբ մը նահանգներէն տեղեկութիւն պիտի ուզէ թէ այդ սենեակներու ծախուց համար նահանգաց մէջ կարելի՞ է փոխարէն գումար մը ցոյց տալ թէ ոչ և թէ այդ մասին ի՛նչ է կուսակալաց կարծիքը։

ԿԱՐԵՍԻԻ գաւառին Մանեաս գիւղաքաղաքին համանուն լիճը մաքրելու համար 99 տարուան մենաշնորհ խնդրած է Պանտըրմայի Թաղապետական բժիշկ Անաստաս Բաբաստորոլոս էֆէնտի։ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն, որուն յանձնուած է այդ խնդիր, որոշած է նախ և առաջ Պրուսայի կուսակալութեան կարծիքն առնուլ։

ԵՐԿՐԱԶԱՓԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին բարձրագոյն դասարանի ուսանողք՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ վաղը իրենց ուսուցիչներուն հետ Հայտար Փաշայէն երկաթուղւոյ կառախումբով մինչեւ Էսկիշէհիր պիտի երթան և ամբողջ ճամբուն վրայ կատարուած շինութիւններն աչքէ պիտի անցունեն՝ երկաթուղւոյ, կամուրջներու, փապուղիներու և այլ շինութեանց դասերուն գործնական փորձերը տեսնելու համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնն, ըստ որոշման Նախարարաց Խորհրդոյ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ծանոյց հանքածուխ գործածող հանրօգուտ գործերու ընկերութեանց որ Էրէյլիի հանքածուխը նախամեծար համարին եւրոպական հանքածուխերէն։

ԹՕՐՖԻԼԱՆԱԻ.—Թոպճի Թօրֆիլանեան, որ Եսամուրթալըի Նաւահանգիստը կը գտնուէր, առտիկ մեկնելով երէկ Իսքէնտէրուն ժամաներ է։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ և Մզէրիպի մինչեւ շինուելիք երկաթուղւոյ գծին համար հարկ եղած բոլոր նիւթերու և վակոններու փոխադրութիւնը յանձն առեր է անգլիական ծովային ընկերութիւն մը։ Փոխադրութիւնք ի մօտոյ կատարուելով շինութիւնք պիտի սկսին։

ՊՐՈՒՍԱ. — Մուտանիա երկաթուղւոյն ընկերութեան կողմէ Մուտանիայի առջեւ շինուած նաւամատոյցին համար առնուելիք տուրքի սակացոյցին քննութեանը ձեռնարկուած ըլլալով, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը առ այդ Պրուսայի կուսակալութեան կարծիքը ուզեց։

ԷՏԻՐՆԷԻ և Սէլանիկի քաղաքային քննիչ Համտի պէյ Էտիրնէ ժամանելով սկսեր է քննել նահանգին կեդրոնական բոլոր պաշտօնատուներն և իր քննութեանց արդիւնքը մէկ կողմէ տեղեկագրել ձեռնհաս իշխանութեան։ Համտի պէյ ի մօտոյ պիտի երթայ նաեւ նահանգին իրաւասութեանը ենթարկեալ գաւառներն և յետոյ Սէլանիկ։

ՄԱԼԻՑԷԻ մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի ելմտական ու Տէֆթէրխանէի պաշտօնեաներէն և պիտի զբաղի կալուածական ու տասանորդի տուրք խնդիրներով, նոյնպէս պիտի քննէ կալուածներու արժէքներն և ի հարկին նորէն գնահատում մը պիտի կատարէ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Ճուվարա այսօր Քօրթու շոգենաւով Քէօսթէնճէ և անկից Պուքրէշ կ'երթայ՝ տասնըհինգ օրուան արձակուրդով։ Պ. Ճուվարա Պուքրէշ կը տանի իր զաւակը։ Դեսպանին բացակայութեանը միջոցին առաջին քարտուղար Պ. Նանօ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնը, չորեքշաբթի օրը Փարիզէն ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս գալու համար։

ՃԱՊՈՆԻ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ Պ. Ք. Տէն, առեւտրական նախարարութեան խորհրդական Պ. Թ. Մայունակա և նոյն նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Ք. Թանաքա առջի օրը մայրաքաղաքս եկան Քէօսթէնճէէն։

Կ'ըսուի թէ ասոնք պաշտօն ունին օսմ. կառավարութեան հետ բանակցութեան մտնել՝ Թուրքիոյ և Ճապոնի միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար։

ՔԱՐԱՖԱՆՑ չուխագործման տնօրէն Պ. Միւօ՝ երկու որդիքը՝ Պ. Պ. Լուի ու Էտուար Միւօ, որք պսակաւորի վկայական ստացած են, Մարսիլիայէն մայրաքաղաքս եկան և ամիսէ մը Ֆրանսա պիտի վերադառնան։

ԴԵՂԱԳՈՐԾԱՑ այն աղերսագիրն, որով խնդրած էին վիրաբուժական բամպակները զերծ պահել հինգ փարանոց դրոշմաթուղթի տուրքէն, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ յանձնուեցաւ Պետական Խորհուրդին։

Պ. ՎՕՆ ՄԱՍԲ, Քէօլնիշէ Զայթունկի թղթակիցը, առջի օրը Սօֆիայէն մայրաքաղաքս եկաւ։

ԽՕԼԵՐԱ.—Երեքշաբթի օրն Աղեքսանդրիոյ մէջ խոլերայէ 7 դէպքեր պատահեցան։ Գահիրէի մէջ՝ 2 դէպք, 2 մահ։ Ուրիշ տեղերու մէջ 125 դէպք, 119 մահ։

ԽԱՒԱՐՈՒՄՆ ԱՐԵԳԱԿԱՆ.—Առաջիկայ կիրակի առաւօտ արեգական մասնակի խաւարում մը տեղի պիտի ունենայ։ Պիտի սկսի ժամ 9. 29ին և պիտի աւարտի 10. 49. 30ին, որ ըսել է պիտի տեւէ 1 ժամ 20 վայրկեան։ Նոյն օրը արեւը կը ծագի ժամ 9. 55ին, որով խաւարման սկզբնաւորութիւնը կարելի չպիտի ըլլայ տեսնել։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնը յանձնաժողով մը կազմեց՝ երկրորդական վարժարանաց ուսմանց ծրագիրները քննելով որոշելու կատարելի բարեփոխումները։ Այդ յանձնաժողով, որուն նախագահն է նոյն Նախարարութեան Մէքթուպճի Սըրրի պէյ, շաբաթը երկու երեք անգամ ի նիստ գումարելով խորհրդակցութիւններ կը կատարէ։

Նախարարութիւնը հիմնական բարեփոխումներ ի գործ դրած է արական բարձրագոյն նախակրթարաններու և աղջկանց վարժապետանոցին ու արուեստանոցին ուսմանց ծրագրոյն մէջ. նոյնպէս աղջկանց ճիւղին ծրագրոյն վրայ աւելցուցած է արեւելեան ու եւրոպական կերակուրներու և անուշեղէններու պատրաստութեան եղանակը, տնտեսագիտութիւն և այլն։ Այդ նոր ծրագրեր այս տարիէն սկսեալ գործադրութեան պիտի դրուին։

Գ. ՎԷՊԷՌ, Օսմ. Պանքային Ռուսճուքի ճիւղին նորընտիր տնօրէնը, երէկ առտու իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԿԱՐԿՈՒՏ.—Յունիս 10 ին Եանեայի Բրէմէտի գաւառակին ու շրջակայ գիւղերուն մէջ մէկ ժամու չափ կարկուտ տեղացեր է՝ իւրաքանչիւրը 80—100 դրամ ծանրութեամբ։ Հունձքերը բոլորովին ոչնչացեր և պտղատու ծառերն ալ արմատախիլ եղեր են։ Այգի, արտ, պարտէզ ամէնքն ալ ոչնչացեր են։ Տասն մը տուներ կործաներ են ու մեծ մասն ալ անբնակելի դարձեր։ Բազմաթիւ ոչխարներ, կովեր ու այծեր կարկուտին հարուածներուն զոհ գացեր և կամ հեղեղներու մէջ խեղդուեր են։ Հովիւ մ'ալ կայծակէ զարնուելով մեռեր է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երեկ կրկին անգամ դատեց Արապ Ապտուլլահ անուն անձն, որ Պոլսոյ Շահզատէ Պաշի թաղին մէջ Ջէրքէս Մէհմէտի սպանութեան գործին համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած էր։

Դատարանը անպարտ արձակեց Ապտուլլահն, որովհետեւ իր անձը պաշտպանելու համար գործած էր այդ ոճիրը։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.—Առջի գիշերը Էյուպի մօտ Հիւսէյին անուն մարդ մը կացինով Օսման անուն պարտիզպանը ծանրապէս վիրաւորեց գլխէն ու աջ կողէն։ Վիրաւորեալը, որուն վիճակը ծանր է, հիւանդանոց տարուեցաւ։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

—Երէկ առտու Ղալաթիոյ յունաց Խրիստոս եկեղեցւոյն մօտ Թոտորի ու Նիքօլի անուն երկու մարդիկ կռուի բռնուեցան։ Նիքօլի երկաթով մը զարկաւ իր հակառակորդին գլխուն և ծանր կերպով վիրաւորեց։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։ Թոտորի, որուն գանկին ոսկորը կոտրած էր և ծանր վիճակի մէջ կը գտնուէր, հիւանդանոց տարուեցաւ։

—Պուրկազ կղզւոյն մէջ քարափանց ընկերութեան յատուկ քարահանքին մէջ աշխատող խրուաթ գործաւոր մը խոշոր քարի մը տակ մնալով մեռաւ։ Խեղճ մարդը կին մը և երեք չափահաս զաւակներ կը թողու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ականաւոր Իֆթիխարի պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Միւշիր Րէուֆ փաշայի։

Ականաւոր Օսմանիյէ՝ օսմանեան անծուխ վառօդի գործարանին տնօրէն Ֆէրիդ Իզզէթ փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ռէժիի պաշտօնեաներէն Մովսէս պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Սուլթանիյէ վարժարանին արկղակալ անուանեցաւ Միւլքիյէ վարժարանին քարտուղարներէն Թէվֆիգ էֆէնտի, որ իր նախորդ պաշտօնին կոչուած պահուն կատարած է օրինական երդումը։»

—«Յուլիս 24 Թուականաւ Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Խարբերդի, Հալէպի, Մուսուլի, Տիարպէքիրի, Պիթլիսի, Սըվազի, Գասթէմունիի, Ատանայի, Գոնեայի. Տրապիզոնի, Պրուսայի և Էրզրումի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Պ. Լապռունայի իտալական խումբը այս գիշեր Պօնքօրտիայի ամառնային թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ I Pagliacci (ԲԱԼԵԱՅԻ) Լէօնքավալլօի ծանօթ օբէռան։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏ. ՎԱՐՉ.

1890ի 4% ԲՐԻՕՐԻԹԷ պարտուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթղթոց 12րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Օգոստոս 1/13ին Հանրային Պարտուց վարչութեան պաշտօնատան մէջ՝ Պոլիս, Ճաղալօղլու։

Յուլիս 20/1 օգոստ 1896
Կ. Պոլիս 3—4

⁂

1890ի 4% ՕՍՄԱՆԻՅԷ պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթղթոց 13րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Օգոստոս 1/13ին Հանրային Պարտուց վարչութեան պաշտօնատան մէջ Պոլիս Ճաղալօղլու։

Յուլիս 20/1 Օգոստոս 1896
Կ. Պոլիս 3—4

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՏՕՔԹՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ
Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հինգշաբթի օրերն կատարած ձրի խորհրդակցութիւնները, յետայսորիկ, տեղի պիտի ունենան ժամը 5էն մինչեւ 11 ըստ թրքաց։
535 32—39

Աստի անտի

ՌԷՆԻԼԷԱՌԻՎՕՆԻԻ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մատակասքարի նախկին վարչապետ Ռէնիլէառիվօնիի, որ Ալճէրիի մէջ մեռաւ, հարստութիւնն է 50,000 եզ, 2,000 գիրի, 20,000 ունկի ոսկիի փոշի, մէկ միլիոն ոսկի հնչուն դրամ անգլիական դրամատան մը մէջ, 15,000 անգլիական ոսկւոյ գանազան իրեղէններ իր տանը մէջ, մեծ ագարակ մը և բազմաթիւ անշարժ կալուածներ Թանանարիվի մէջ, երեք ագարակներ, հող մը որուն վրայ շինուած է ֆրանսական դիւանագիտական գործակատարին պաշտօնատունը և որ տարին 12,000 ֆրանք եկամուտ ունի, Թամաթավի մէջ բազմաթիւ գետիններ և այլն, ինչպէս նաեւ մեծամեծ գանձեր Թանանարիվի և Ամպօհիմանկայի մէջ պահուած։

ՁԻՈՒ ՄԻՍԸ

Փարիզի մէջ ձիու միսին յորդը տակաւ կաւելնայ։ Միայն այդ քաղաքին մէջ երկու հարիւր խանութներ կան ձիու միս ծախող։ 1866ին առաջին անգամ ձիու միս վաճառող խանութ մը հաստատուեր է Փարիզի մէջ և այդ թուականէն ի վեր խանութներու թիւը 200ի բարձրացած է, որ կապացուցանէ թէ ձիու միսն որչափ յարգի է հոն։ Փարիզի մէջ 1872ին 5,034 ձիեր մորթուած են, այդ թիւ հետզհետէ աւելնալով 1895ին հասած է 30,000ի։

ԳԷՐԵՐՈՒ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

Ֆրանսայի Իսէր քաղաքին մօտերը հացկերոյթ մը տուեր է, որուն մասնակցեր են միայն գէր ու չաղակեր մարդիկ։ Սեղանին նախագահն էր Պ. Պէռուէռ, հարիւր յիսուն քիլօ կշռող հսկայ մարդ մը։ Փոխ-նախագահ Պ. Մօսէլ բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսեր է թէ մարդ մը հարիւր քիլօ կշռելու համար պէտք է աղէկ ուտէ խմէ և ուրախ զուարթ կեանք մը անցունէ։

14 ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ՄԸ

Իտալիոյ մէջ Րաֆաէլլօ անուն տասնըչորս տարեկան տղայ մը անձնասպան եղեր է՝ կուրծքին րէվօլվէր մը պարպելով։ Շարժառիթն է...սիրային անյաջողութիւն մը։

ՃԱՂԱՏ ԳԼԽՈՒ ՎՐԱՅ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Եւրոպայի և մանաւանդ Ամերիկայի մէջ տարօրինակ եղանակ մը չէ մնացած որ ի գործ չը դրուի ծանուցմանց համար։

Նիւ Եօրքի մէջ դեղագործ մը, որ ծանուցման նոր եղանակ մը գտնելու կաշխատէր, վերջապէս ճաղատ գլուխով մարդ մը կը գտնէ և իր ծախելիք մէկ դեղին ծանուցումն անոր վրայ գրելով զայն կը ղրկէ ամենէն նշանաւոր թատրոնը։ Մարդը երբ գլուխը բաց կը նստի հանդիսականք այնչափ կզբաղին անով, որ ներկայացումը կը մոռնան։ Թատրոնի տնօրէնն իմանալով անմիջապէս տոմսակին ստակը ետ կուտայ և կը ճամբէ այդ մարդը։ Հանդիսականք մինչեւ վերջը և հետեւեալ օրն ալ այդ ծանուցման վրայ կը խօսին և վերջապէս դեղագործը իր նպատակին կը հասնի։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Փարիզի գինետուններէն միոյն մէջ երկու գործաւորներ գրաւ բռներ են կէս լիտրա ապսէնդ խմել մէկ շունչով։ Ասոնց մին կը յաջողի այդչափ ապսէնթը մէկ անգամէն խմել, սակայն գլխագլոր գետինը կը փռուի։ Թէեւ անմիջապէս հիւանդանոց կը տարուի, սակայն մէկ երկու ժամէն հոգին կաւանդէ սաստիկ ցաւերու մէջ։

ԿԱՊԻԿԻ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսական լրագիրք կը պատմեն հետեւեալ դէպքը. Մոսկուայի կենդանաբանական պարտէզին մէջ այցելու մը կեցեր է կապիկներու յատուկ վանդակին առջեւ և գրպանէն ածելի մը հանելով մէկ քանի անգամներ քսեր է իր կոկորդին։ Այցելուն յետոյ ածելին նետեր է վանդակին մէջ։ Կապիկը անմիջապէս յափշտակելով զայն՝ իր կոկորդը կտրելով ինքզինքը սպաներ է։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ
ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Օսմ. Հանրային Պարտուց ընդհանուր տնօրէնութիւնը հետաքրքրուողներուն կը հաղորդէ 1893 հոկտ. 6/18ին (8 Րէպիւլ-ախըր 1311) կայս. Իրատէով հրատարակեալ կանոնագիրն ի մասին շերամի հունտերու պատրաստութեանն ու վաճառմանը, կանոնագիր որ գործադրութեան վրայ է Պրուսայի նահանգին ու Իզմիտի գաւառակին մէջ։

Յօդ. 1.— Այն անձինք որք կը փափագին շերամի հունտեր պատրաստել՝ անոր առեւտուրին զբաղելու համար, պարտին ունենալ ուսման վկայագիր մը հաստատող իրենց հմտութիւնն ի մասին հունտերու պատրաստութեան և շերամաբուծութեան և յանձնուած կա՛մ Թուրքիոյ մէջ հաստատուած կամ հաստատելի երկրագործական վարժարաններէ մէկուն, կամ Պրուսայի շերամաբուծական կայանին, կամ վերջապէս օտար երկիրներու նմանօրինակ դպրոցներու մէկուն կողմէ։

Այն անձինք որ չունենան նմանօրինակ վկայական մը կամ որք ներկայացուցած չըլլան զայն Պրուսայի շերամաբուծական կայանին վարչութեան՝ վաւերացուելու համար, պիտի արգիլուին վաճառել շերամի հունտերը զորս պատրաստած ըլլան։ Այս արգելքէն զերծ պիտի մնան անոնք որ իրենց անձնական գործածութեան համար շերամի հունտ կը պատրաստեն։ Սակայն պարտին ապացուցանել Հանրային Պարտուց վարչութեան թէ այդ հունտեր քննուած են մանրադիտով։

Յօդ. 2. — Նախորդ յօդուածով ցոյց տրուած պայմաններուն համեմատ վկայական չունեցող անձինք որոնք սակայն գիտեն հնտաբուծութեան և շերամաբուծութեան արհեստը, ամեն տարի գումարուող քննիչ մասնախումբին առջեւ քննութիւն մը անցունելէ յետոյ պիտի կրնան շերամի հունտերու պատրաստութեամբն ու առեւտրովը զբաղիլ, վկայական ստանալէ ետք։ Քննիչ մասնախումբին անդամները պիտի ըլլան. նահանգին հանրօգուտ շինութեանց ու երկրագործութեան խորհրդականը, Հանրային պարտուց վարչութեան տեսուչը, շերամաբուծական վարժարանին տնօրէնը, երկրագործական վարժարանին տնօրէնը, առեւտրական և երկրագործական սենեկին նախագահը։

Յօդ. 3. — Բնիկ վկայեալ հնտաբոյծները, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնք որ կը կը փափագին օտար երկիրներէ բերուած հունտեր վաճառել ու բաշխել՝ անխտիր պարտաւոր են ձեռք բերել վաճառման արտօնագիր մը (րուխսադ թէզքերէսի). առկից զատ Հանրային պարտուց վարչութեան ներկայացնելու են՝ պանտըրօլ փակցնելու համար՝ տուփերը որոնց 30 կրամէն աւելի հունտ պէտք չէ որ պարունակեն։

Այս արտօնագիրներն ու պանտըրօլները ձրիապէս պիտի տրուին Հանրային պարտուց վարչութեան կողմէ սկսեալ սեպտ. 1էն մինչեւ վերջ փետր. այսինքն ամեն տարուան վեց ամիսներու միջոցին, և պանտըրօլները տարբեր գոյնէ պիտի ըլլան տեղական և օտար հունտերու համար։

Յօդ. 4.—Անոնք որ իրենց պատրաստած հունտերը վաճառեն, հակառակ ներկայ կանոնագրին տրամադրութիւններուն, առանց ունենալու ըստ օրինի վաւերացուած վկայագիր, իրենց հունտերը պիտի գրաւուին ու նաեւ պիտի ենթարկուին 10 օսմ. ոսկւոյ տուգանքի մը որ Հանրային պարտուց վարչութեան առաջարկութեամբ պիտի գանձուի տեղական իշխանութեան կողմէ, առանց ո և դատարանի դիմելու։ Այս տուգանքը պիտի կրկնապատկուի նոյն թերութեան մէջ կրկին անգամ գտնուողներուն համար։ Այս տուգանքներուն կէսը պիտի տրուի յանցանքը երեւան հանողին և միւս կէսը պիտի յանձնուի Հանրային Պարտուց վարչութեան որ իր հասոյթներուն գլուխը պիտի անցընէ։

Այս կերպով գրաւուած հունտերը պիտի այրուին նահանգներու կեդրոններուն մէջ ի ներկայութեան վարչական խորհրդի, հանրօգուտ շինութեանց ու երկրագործական խորհրդի մէկ անդամին, Հանրային Պարտուց վարչութեան տեսչին ու առաջին հաշուակալին և վերջապէս շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին. և գաւառներու մէջ ի ներկայութեան վարչական խորհրդի անդամներէ մէկուն, Հանրային Պարտուց վարչութեան միւտիրներուն, պաշտօնեաներուն և քարտուղարներուն։

Այս պայմաններով կատարուած այրումը հասարակութեան պիտի հաղորդուի մամլոյ միջոցաւ։

Յօդ. 5.—Երբ հունտեր գրաւուին այն անձանց պատկանող որոնք՝ ներկայ կանոնագրին Գ. յօդուածին տրամադրութեանց հակառակ, արտօնագիր չունենան և հունտերու տուփերուն վրայ պանտըրօլ փակցուած չըլլան, իւրաքանչիւր 30 կրամ հունտ պարունակող տուփին համար 5 ղրուշ տուգանք պիտի առնուի, որուն կէսը յայտնողին և տուփերը բռնողին պիտի տրուի և միւս կէսը Հանրային պարտուց վարչութեան պիտի յանձնուի որ հասոյթներուն գլուխը պիտի անցունէ զայն։

Յօդ. 6.—Վաճառման արտօնագիրներու յանձնման պահուն, հնտաբոյծները Հանրային պարտուց վարչութեան յանձնելու են իրենց ստորագրութիւնը կրող թուղթ մը որով՝ ամեն տարւոյ մարտի վերջին՝ պիտի յայտարարեն հանրային պարտուց գործակալութիւններուն քանակն ու որակն իրենց պատրաստելիք հունտերուն ինչպէս նաեւ անուններն այն շերամաբոյծերուն (հունտերուն քանակութեան հետ) որոնց պիտի բաշխեն զայն։ Այն հնտաբոյծները որոնք հակառակ իրենց այս յանձնառութեան չուզեն տալ պահանջուած տեղեկութիւնները, առաջին անգամ ազդարարագիր մը պիտի ստանան. կրկնութեան պարագային մէջ, յաջորդ տարուան համար արտօնագիր չպիտի տրուի իրենց։

Յօդ. 8.—Ներքին գործոց ու ելմտական նախարարները, ինչպէս նաեւ անտառաց, հանքաց ու երկրագործութեան նախարարութիւնը ստանձնած են ներկայ կանոնագրին գործադրութիւնը։

Համաձայն այս կանոնագրին, 2 յօդուածով նախատեսուած քննիչ մասնախումբը պիտի կազմուի Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ և ինչպէս նախորդ տարիները այս տարի ալ քննութեան մը պիտի ենթարկէ շերամի հունտեր պատրաստել ուզող անձերը և պիտի վաւերացնէ օտար հաստատութեան մը վկայագիրը զոր արդէն ունենան նոր սկսողները, և լրագիրներուն մէջ հրատարակել պիտի տայ այս արհեստով զբաղելու կարող ճանչցուած անձերուն անունները։

Մասնախումբին նստաշրջանը պիտի տեւէ 1896 սեպտեմբեր 19 էն (1 հոկտեմբեր) մինչեւ 30 սեպտ. (12 հոկտ.)։

Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան այս նստաշրջանի միջոցին, բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ։ Քննուիլ ուզող հնտաբոյծները, ինչպէս նաեւ իրենց օտար վկայագիրը վաւերացնել փափագողները պարտին իրենց խնդրագիրները կանոնական դրոշմը կրող թուղթի վրայ ուղղել Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին մինչեւ 1896 սեպտ. 8/20։ Այս պայմանաժամն անցնելէ յետոյ ո և է խնդրագիր անընդունելի է։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Վարժարանիս վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 15ին։ Կը սպասուի որ գիշերօթիկ աշակերտուհիները ներկայ ըլլան 14ին։ Վարժարանիս դիրքն առողջարար է։ Վարժարանական ընթացքին կանոնաւոր ուսումներուն համար ամեն առաւելութիւններ պատրաստուած են։ Երաժշտութեան և լեզուի դասեր կ'աւանդուին և կատարեալ խնամ կը տարուի ուսանողուհիներուն։ Աւելի տեղեկութիւն կարելի է ստանալ վարժարանս դիմելով սեպտ. 1 էն ետեւ, կամ նախապէս Միս Փաթրիքի գրելով Պայպըլ Հաուս միջոցաւ։ 3—19
585

ԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԷՋ
ԲՈՂՕՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ.

Կուսուցուի Ֆրանսերէն, Անգղիերէն, Գերմաներէն, Ռուսերէն լեզուները։ Մասնաւոր դասեր կանոնաւոր ծրագրի համեմատ։ Դիմել Մկրտիչ Նաճնազարի գրասենեակները, ի Տէյիրմէն Խան, Ղալաթիա։

ԱՊԱՌԻԿ

եւ կանխիկ պայմաններով վաճառուած ամեն տեսակ գրքերու։ Ամսականով ընթերցում գրքերու։ Զապանեանի՝ Դուրեանը, Պարոնեանի, Գաբազաշեանի, Պալասանեանի երկասիրութիւնները։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐ (փուլ)

Ամեն տեսակ եւրոպական ոչ շատ հասարակ եւ արեւելեան դրոշմներ կը գնուին։ Դպրոցաման հաւաքողներու համար մասնաւոր պահականներով ընտրուած դրոշմներ կը ծախուին շատ աժան։ 542 21—30

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Յուլիս 26 7 Օգոստոս 1896

Անուանին.	Վճարեալ	Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100			Քոն. Մէթրի A } 1%	65	—
100			» » B	39	—
100		1881	» » C	21	01
100			» » D գոցուած	20	39 1/2
400			բացուած	20	34 1/2
100			միջօրէ	20	30
100			Ռում. Երկթ. գոցուած	95	75
Ֆր. 500		1870	բացուած	95	—
			միջօրէ	94	75
Անկ. 20	Վճր. 10	1890	Օսմանիյէ 4%	72	20
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Օթ.	7	24
10	5	1872	Սու. Օթ. տը Շ. Լ. Վ.	3	32
140	140	1878	Լաւբիտմի	55	—
500	300	1889	Անատօլու (Բժթ. 5%	636	50
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ.	7	20
500	500		(Պրթ.	193	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	14	20
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	1	10
11	5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	4	30
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	365	—
			Քարափներու բաժնեթղթոց գին	182	50

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բէիմ) ՍԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	6	10
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	1	25
Ռըբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	—

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	15
Փարիզ »	Ֆր.	23	—
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10	90
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՔ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	02
20 Ֆրանքնոց	87	19
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմիզ	51	10
Ռուպլ Թղթադրամ	8	59
Մէճիտիյէ	108	13
Մանր արծաթ	103	10
Մէթալիք	88	30
Տօ'լոս Ղալաթիոյ Սակարանի Րէգօռ.	17	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 7 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնխկ. Ֆր.	——	—
» » C » »	19	37
D (Բացուած »	——	—
(Գոցուած »	19	25
Ռումելիի Երկաթուղի »	94	75
Բրիւքիւզ »	437	—
Մաքսային Պարտաթուղթք »	470	—
Օսմանիյէ	350	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	336	50
Պանք Օթոման (անուանին.) »	533	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	25
» 4 1/2 % »	105	50
» Իտալական »	87	15
Քրէտի Լիոնէ »	776	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	——	—
Քոնդուառ տ'Էսքոնտ	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	——	—
Եգիպտական Միացեալ »	526	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	160
ՎԻԷՆՆԱ 7 Օգոստոս		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	49	12
Օսմ. Ռէժի »	156	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	05
» Փարիզի »	——	
ԼՈՆՏՈՆ 7 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	—
» » B »	31	50
» » C »	19	25
D (Բացուած »	——	—
(Գոցուած »	19	12
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երշխուբեալ.	——	—
» » 1894 3 1/2 % Եգպ. Հրկ.ով	——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	11	25
Այտընի Երկաթուղի »	11	—
Միացեալ Եգիպտական	101	25
Առանձնաշնորհեալ »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	113	31
Գուլկաք. Փոխառ.	——	—
» » Նոր 6% »	95	—
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	30	50
» » 5% 1884 »	30	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	325
ՊԵՐԼԻՆ 7 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	——	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	98	50
Անատոլուի Երկթ. 1/3 Պրթթ. »	——	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	335
» Փարիզի » 3 ամիս	——	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	——	—

ՏՕՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորագիւտ գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վարպետապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկոր, ծածկաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Մէրքուրի» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւ ա՞ցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Ջպուքճեանց դէմը)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրիսօվէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ժամերը կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

Տոքթ. Յակոբ Մանուկեան

Տասնըհինգ տարիներ Գասթէմունիի նահանգին արանց ու կանանց հիւանդանոցներուն մէջ բժշկութիւն ընելով մասնագիտութիւն ստացած է արանց ու կանանց յատուկ ծննդական գործարաններու ու մորթի հիւանդութեանց եւ վիրաբուժական գործողութեանց։ Տոքթ. Մանուկեան մայրաքաղաքս գալով հաստատուած է Կէտիկ-Փաշա հայոց եկեղեցւոյն մօտ 32 թիւ տունը, ուր կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Երկուշաբթի ու հինգշաբթի օրերը ժամ 7 էն 10, ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։
590 2-20

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ԿԱՐԱԳ
ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Այս կարագը «Հունգարիոյ Թագաւորութեան լարագի գործարանին» մէջ պատրաստուած ըլլալով, Հունգարիոյ կառավարութեան երաշխաւորութեան ու քօնթրօլին տակ կը ծախուի։

Այս առաջնակարգ եղը մէկ, կէս եւ մէկ քառորդ քիլոնոց տուփերու մէջ դրուած է, եւ կը ծախուի հետեւեալ տեղերը։

Կալաթա Քիւչիւք Միլլեթ խան, Պ. Արթուր Ե. Հունտէր 27 թիւ վաճառատունը եւ Բերա շիտակ ծամճան Րաբբիի վաճառատունը։

Ամէն շաբաթ ճեպընթաց կառախումբով կուգայ։ 25—44

ՄԵԾ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՕՐՏՕՆԷ, ՇԱՀԻԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒ ԱՅԼՆ.
ԹԱՒԻՇԻ ԵՒ ԱԹԼԱՍԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՍՓՌՈՑՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳԾԱԳՐԻՉ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՄԱՔԱՐՆԱՒ ԵՒ ԱՅԼ ՏԵՍԱԿ ՀԱՅՍԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՊԷՐԲԷՐ ՔԱՅՅԼԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, 58—60 Պալըգփազար փողոց
Ս. Պընուայի դէմ

EXIGER
LA MARQUE

Լաւ տեսակ արտադրութեանց համար գործածելու է լաւ տեսակէ նախնական նիւթեր եւ կատարեալ հաստատութիւն մը ունենալ կատարելագործեալ գործիներով։ Տեսակին առողջին ըլլալը չէ որ աժան վաճառել կու տայ, այլ մեծ քանակութեամբ արտադրութիւնն, որ շատ սպառում կը պահանջէ, ինչ որ արտադրութեան լաւ տեսակէն կախում ունի։ Այդ պարագան ճշմարտութիւն մ'է ՊԷՐԲԷՐ ՔԱՅՅԼԻՍ եւ ԸՆԿ. գործարանին համար, որուն արտադրութիւնը կը մրցին Ֆրանսայի ու Իտալիոյ ամեն նշանաւոր գործարաններուն հետ։

ՊԷՐԲԷՐ ՔԱՅՅԼԻՍ ԵՒ ԸՆԿ. գործարանը կը գործածէ Թայգանի կարծր ցորենին լաւ տեսակ կորկոտն, որ Պէրքէ եւ Սրբոց ջաղացքն մէջ կը պատրաստուի յ'Այվանսէրայ եւ ուր ալ այդ մասնաւոր ճիւղ մը հաստատած է։ Այդ գործարանին արտադրութիւնը լաւ տեսակէ են եւ մէկ անգամ փորձ մը բաւական է համոզուելու համար։

Մաքարոններու եւ այլ տեսակ հայսեղէններու սովորական տեսակէն զատ, կը պատրաստուի նաեւ ամենալաւ տեսակ մը ինչպէս նաեւ հաւկիթով շինուած մաքարոններ, որք կը ծախուին մէկ եւ կէս քիլոնոց քաքէթներու մէջ, եւ որք գոցուած են, եւ գործարանին վաճառանիշն զատ ունին պիտակ մը երաշխաւորող անոր պարունակութեան ազնուութիւնը։

ՊԷՐԲԷՐ ՔԱՅՅԼԻՍ ԵՒ ԸՆԿ, փուռերուն մէջ կը պատրաստուի նաեւ սպիտակ հաց եւ պաքսիմատ։ Հացի պատրաստութիւնը կը կատարուի մասնաւոր մեքենաներու միջոցաւ՝ որք կը համապատասխանեն ճ բոլորի մէջ ընդունուած առողջապահական վերջին դրութեանց։

Այդ արտադրութեանց մեծ քանակութեամբ սպառումը ապացոյց մ'է իրենց լաւ տեսակին։

Յանձնարարութիւնք ինչ տեսակի համար ալ որ ըլլան փութով կը կատարուին

ԶԻՓԱՌԻՐ ԴՆԵՐ

Կեդրոնական մթերանոց ի Պոլիս
Ս. Ք. Բաքաթանօբուլօս Թուղճըլար փողոց
Մասնաճիւղ ի Պալատ Պէօյիւք ճատտէ 589

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Վօլքիւանօ շոգենաւը, նաւապետ Շուէն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Իւտօ շոգենաւը, նաւապետ Ուաղըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կ'սպասուի ամսոյս 12ին։

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Յարմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդն Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համով և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռիւ ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԼԱՄՊԱՐ ՇԻՋՄՈՒԼԻԿ
ԼՈՒՍԱՏՈՂ ԵՒ ՋԵՌՈՒՑԻ
ՄԱԿ.ՓՕՆՈՐԶԵԱՆ դրութեամբ
(ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ)
Անծուխ իւղով լոյս
Պատրոյգ չկայ հոտ չկայ
ԿԱՆՈՆԱՒՈՐԻՉ ԶՈՒՆԻ
Միօրինակ լոյս Մաքրութիւն
ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ
Փօրֆէրէնով
Ձեռք կը բերուի
30 % Խնայողութիւն
Քարիւղի վրայ
—o—
ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼԻ
ԱՄԵՆ ՁԵՒ ԼԱՄՊԱՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ
—o—
Գործատուն եւ վաճառատուն
Բերա, Մեծ-Փողոց
[illegible], 10 էն 15
Կ. ՊՈԼԻՍ 31—104

[illegible] բուժում հիւանդութեանց
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Ելեկտրական—մագնիսական սարուածներ մանեակ—կալվանիք՝

Գլխացաւերու, յօդացաւերու, ջղացաւերու, կաթուածներու, ջղային տագնապներու, շնչահեղձութիւններու, հազերու, արիւներթութեանց, կանանց հիւանդութիւններու եւ այլն բուժման համար։ Հրաշալի արտակարգական համաձայնութիւններու. Իր գործածութիւնը ծանօթ է և դիւրին, ազդեցութիւնը անհուսապէս տեւական։

Գին 30 ղրուշ մէկ հատուածի
» 60 » երկու »
շղթայով մը։

Ընդհ. կեդրոնատեղի Տոքթ. Մաքրիի քով, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, և ամեն դեղարաններու մէջ։ 551 18—36

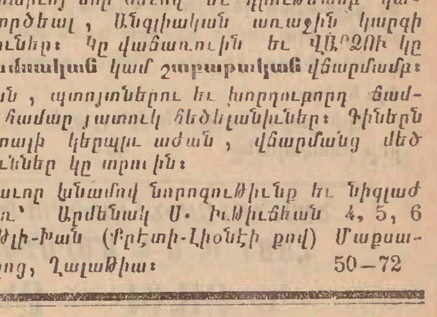

ԱՊԱՌԻԿ

1896 տարւոյ Նոր ձեւով եւ դրութեամբ կատարելագործեալ, Անգլիական առաջին կարգի հեծելանիւներ։ Կը վաճառուին եւ ՎԱՐՁՈՒ կը տրուին աժանագին կամ շաբաթական վճարմամբ։

Մրցման, պտոյտներու եւ խորդուբորդ ճամբաներու համար յատուկ հեծելանիւներ։ Գիներն անմրցելի եւ կերպով աժան, վճարմանց մեծ դիւրութիւններ կը տրուին։

Մասնաւոր խնամով նորոգութիւնք եւ նիկլաժ. դիմել առ՝ Արմենակ Ս. Իւթիւճեան 4, 5, 6 Մէյմանէճիլէր-Խան (Քրէտի-Լիոնէի քով) Մաքսատան փողոց, Ղալաթիա։ 50—72

ԻԼԱՆ
ԽԱՉԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաչինէլի Խասսաւ չահանէճէ միւպայեա օլունաճագ աթի վէ իմիա սօղանըրըն աղուսթօսըն 4ինճիւ բազար կիւնիւ զարալը զաթիա վիրիլէճէկինտէն իմյա Թալիպ օլանլարըն եէվմ մէզքիւրտէ Խաչինէլի միւշարիլէյհ հանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
23 Թէմմուզ 312 3—3

Մահմուտ Փաշա Թիւ 211 եւ Ղալաթիա Գարաքէօյ (Կամուրջին դէմ, Գօմիսիօն խանին անկիւնը) Թիւ 9

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ
ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆԸ

Որ տարիէ մը ի վեր ապրանաց առութեան համար կօշիկներու գիները բարձրացուցած էր, վերջերս ի դիւրութիւն և ի գոհացում իր արգոյ յաճախորդաց Գաղիոյ առաջնակարգ կօշկագործներէն մեծ քանակութեամբ ապրանք բերել տալով գիները նորէն իջեցուցած է. ունի ամեն ձեւի և ամեն չափու վրայ խնամով պատրաստուած կօշիկներ, նաեւ չափու վրայ կօշիկներ շինելով ամեն նրբաճաշակ և դժուարահաճ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ.— Պատուիրուածները 10 ղրուշ աւելի

Բոթին գալոշ	95	105	կլասէ
Մանթարլը բոթին	75		
Կէթայ	75—80	85	»
Բոթին	68	75	»
Ըսգարբին	55	60	»

561 23—78

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Գոլիսճէնլէ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մանաճեան Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲՐԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.
566

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

565

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

572 [illegible] ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գալաթիա, Պանգա—Ճատտէսի, Անտիքատրիս խան. 12, 13, 14

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԼԲԱՍԼԸՐԻ

Եարըմ եաղը Սէմավ սաբթիհանը ատէտ 500 պէնէր գրիւթի ճէտիտի 15 գրշ., 4 ճամը միւճէտտէտ ֆէնէր ատէտ 5000 պէնէր ատէտի 1 գրշ. 5 փարա։

Նիգամիէ Սարրաֆխանէ անպարը իչին միւտայեա օլունաճագ պալատէ մուշարրէր 2 գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամլարը իւէ Թալիպլերի հօճոտէխանէ օլուպ Թէձմուզը բուտմինին 29ընճը կիւնինէ գատար պէնէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէդքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 29 2—3

Տօքթ. Յ. Շիրինեան

Իւր բնակութիւնը հաստատած է Գում-Գաբու Պատրիարքարան փողոց (Մօլլա Թաշը) Թիւ 15 տունը, ուր կընդունի ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները։

Իւր ստացած երկարամեայ փորձառութեամբն եւ գիտական վերջին մեթոտներով պիտի դարմանէ երկու սեռի ներքին ամեն տեսակ հիւանդութիւնները ինչպէս նաեւ տղայոց տկարութիւնները։

Ջրի դարման, ամեն հինգշաբթի կէս օրէ վերջ իւր բնակարանը։ 587 7—40

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՑ Ա. Ն. և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Անտոլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի օգոստոս 11ին (Ը. Ն.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
575 Մումհանէ փողոց Թ. 10

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	5574
Սէրվիա	7391	[illegible]	3403
Ուրանիա	7268	[illegible]	3393
Բավոնիա	5587	[illegible]	2166
Սէֆալոնիա	5517	[illegible]	3246
Կալլիա	4809	[illegible]	2144
Սիթիա	4557	[illegible]	[illegible]
Ալէբբօ	2143	[illegible]	4855
Քէտար	1876	[illegible]անիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալօնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիմատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱՆ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՅՈՒՑ ԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ [illegible] ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒԷՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ անուշահամ է
[illegible]

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաձութիւնը

[illegible]

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՍՐԷԼ

Ապահովագր. ընկերութիւն
ԹՐԻԵՍԴԷ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԵՐ ՄԻԶՐԱՀԻ
Ղալաթիա, Քամանտօ խան Թիւ 2
548 27—150

ՆՈՐՈՒԼԵՑՈՅՑ
ՄԷՍԱԺԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէօն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաթաքօլօ, (փոփոխակի Քալամադա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրաէն, Քալամադաէն փոփոխակի Քաթաքօլօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէօնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէօն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բօռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա զացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Տրիփոլի, Ալէքսանտրէթ, Մերսին, Պէյրութ, Բօռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԱՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ԱԶԴ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խավեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Նուսուֆ Իզզէտտին խանի ներքեւ Թիւ 2 մթերանոցն։

Յիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիրաաթի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բաղդը խաղողէ եւած Մաստիքա և Քարթալի ճիպրէի Տիւզ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

556 19—50

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

- Բշ. 22/3 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
- Գշ. 23/4 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէօնի ճամբով
- Դշ. 24/5 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
- Դշ. 24/5 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
- Եշ. 25/6 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
- Ուր. 26/7 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ Նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Յուլիս 23/4, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բօռ-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 532

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1896 Յուլիս 17 (Հ.Տ.) չորեքշաբթիէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 4 Ճամբ. Առտու	Թ. 34 Խառն Առտու	Թ. 6 Ճամբ. Առտու	Թ. 8 Ճամբ. Առտու	Թ. 10 Ճամբ. Առտու	Թ. 12 Ճամբ. Առտու	Թ. 14 Ճամբ. Առտու	Թ. 16 Ճամբ. Իրկն.	Թ. 36 Խառն Իրկն.	Թ. 18 Ճամբ. Իրկն.	Թ. 20 Ճամբ. Իրկն.	Թ. 22 Ճամբ. Իրկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30	11 35
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 5	9 55	10 55	12 —
	մկնմ.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	10 2	11 5	12 8
Գըզըլ-Թօբրագ	»	11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	— —	— —	11 12	12 15
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	— —	10 10	11 16	12 19
Կէօզ-Թէփէ	»	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	— —	— —	11 21	12 24
Էրէնքէօյ	»	11 36	— —	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	— —	10 17	11 29	12 29
Պօսթանճըք	»	11 45	— —	2 13		4 31		6 10	7 42	— —	10 24	11 38	12 38
Մալթէփէ	»	11 58	— —	2 25		4 42		6 22	7 53	— —	10 35	11 50	12 49
Քարթալ	»	12 10	— —	2 37		4 55		6 35	8 5	— —	10 47	12 3	1 1
Բէնտիք	ժմնմ.	12 18	12 52	2 45		5 3		6 43	8 13	9 30	10 55	12 11	1 9
	մկնմ.	— —	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9 38			
Թուզլա	»		1 26							10 5			
Կէյպզէ	»		1 49							10 34			
Տիլ-Իսքէլէսի	»		2 13							11 —			
Թավշանճըլ	»		2 24							11 13			
Հէրէքէ	»		2 43							11 32			
Եարըմճա	»		3 4							11 56			
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»		3 18							12 12			
Տէրինճէ	»		3 29							12 26			
Իզմիտ	ժմնմ.		3 43							12 42			
	մկնմ.		4 5										
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»		4 42										
Սաբանճա	»		5 14										
Ատա-Բազար	»		5 41										
Կէյվէ	»		6 28										
Աք-Հիսար	»		6 54										
Մէքէճէ	»		7 28										
Լէֆքէ	»		7 58										
Վէզիր-Խան	»		8 37										
Պիլէճիք	ժմնմ.		9 20										
	մկնմ.		9 32										
Քարաքէօյ	»		10 44										
Պօզիւք	»		11 26										
Ին-Էօնիւ	»		12 12										
Չուքուր-Հիսար	»		12 42										
Էսկի-Շէհիր	ժմնմ.		1 20 իրկն.										

ԱԼԱԵՈՒՆՏ ՔԷՕԹԱՀԷԱՅԻ ԳԾԻՆ ՃԻՒՂԸ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 324 Խառն Առտու	Կառք. Թ. 326 Խառն Իրիկն.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 323 Խառն Առտու	Կառք. Թ. 325 Խառն Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.
Ալաեունտէ մեկն.	01 10	10 45	Քէօթահիայէ մկն.	12 35	9 50
Քէօթահիա ժմնն.	01 30	11 05	Ալաեունտ ժմն.	12 15	9 30

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առտու	Թ. 3 Ճամբ. Առտու	Թ. 5 Ճամբ. Առտու	Թ. 31 Խառն Առտու	Թ. 7 Ճամբ. Առտու	Թ. 9 Ճամբ. Առտու	Թ. 11 Ճամբ. Առտու	Թ. 13 Ճամբ. Առտու	Թ. 15 Ճամբ. Իրիկն.	Թ. 17 Ճամբ. Իրիկն.	Թ. 33 Խառն Առտու	Թ. 19 Ճամբ. Իրիկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի-Շէհիր	մկնմ.											9 45	
Չուքուր-Հիսար	»											10 25	
Ին-Էօնիւ	»											10 58	
Պօզիւք	»											11 35	
Քարաքէօյ	»											12 11	
Պիլէճիք	ժմնն.											1 1	
	մկնմ.											1 11	
Վէզիր-Խան	»											1 51	
Լէֆքէ	»											2 29	
Մէքէճէ	»											3 3	
Աք-Հիսար	»											3 32	
Կէյվէ	»											3 58	
Ատա-Բազար	»											4 54	
Սաբանճա	»											5 12	
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»											5 42	
Իզմիտ	ժմնն.				— —							6 18	
	մկնմ.				10 45							6 40	
Տէրինճէ	»				11 3							6 56	
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»				11 14							7 5	
Եարըմճա	»				11 32							7 20	
Հէրէքէ	»				12 5							7 45	
Թավշանճըլ	»				12 18							7 58	
Տիլ-Իսքէլէսի	»				12 30							8 9	
Կէյպզէ	»				1 2							8 38	
Թուզլա	»				1 27							9 2	
Բէնտիք	ժմն	— —	— —		1 50				— —	— —	— —	9 24	
	մկնն.	10 33	11 37	12 33	1 58		3 43		5 36	7 10	8 42	9 34	11 5
Քարթալ	»	10 42	11 46	12 44	— —		3 52		5 45	7 19	8 52	— —	11 15
Մալթէփէ	»	10 54	11 59	12 56	— —		4 4		5 57	7 31	9 5	— —	11 27
Պօսթանճըք	»	11 05	12 10	1 7	— —		4 15		6 9	7 43	9 16	— —	11 39
Էրէնքէօյ	»	11 14	12 18	1 19	— —	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	— —	11 48
Կէօզթէփէ	»	11 18	— —	1 23	— —	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	— —	11 52
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 23	— —	1 28	— —	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 36	— —	11 56
Գըզըլ-Թօփրագ	»	11 27	12 26	1 32	— —	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 40	— —	12 —
Հայտար-Փաշա	ժմնն.	11 33	12 32	1 38	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 46	10 54	12 6
	մեկմ.	11 40	12 40	1 45	3 23	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	10 —	11 05	12 10
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմնն.	12 5	1 5	2 10	3 48	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 25	11 30 իրկն.	12 35

ՆԵՏԱԳԱՅ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ՊԻՏԻ ԵՐԹԵՒԵԿԵՆ.— 522, 532, 529 և 531 ԹԻՒ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ՈՒՂՂԱԿԻ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ ՈՒՂԵՒՈՐՔ ՖԷՆԷՐ-ՊԱՂՉԷԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌՔԵՐՈՒ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻՆ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 522 Առտու	Թ. 524 Առտու	Թ. 526 Առտու	Թ. 528 Առտու	Թ. 530 Իրիկն.	Թ. 532 Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քէօփր. Կամուրջէն մեկն.	3 25	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30
Հայտար-Փաշա »	4 11	5 40	7 11	8 17	10 2	11 15
Գըզըլ-Թօբրագ »	4 18	5 47	7 18	8 26	— —	11 22
Ֆէնէր-Պաղչէ եօլը »	4 23	5 55	7 25	8 32	10 11	11 26
Ֆէնէր-Պաղչէսի ժմն.	4 30	6 2	7 32	8 39	10 18	11 33

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 521 Առտու	Թ. 523 Առտու	Թ. 525 Իրիկն.	Թ. 527 Իրիկն.	Թ. 529 Իրիկն.	Թ. 531 Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ֆէնէր-Պաղչէսիէն մեկ.	5 10	6 15	7 50	9 25	10 24	11 38
Ֆէնէր-Պաղչէ եօլը »	5 23	6 28	8 01	9 36	10 33	11 46
Գըզըլ Թօբրագ »	5 27	6 32	8 5	9 40	10 37	11 50
Հայտար-Փաշա »	5 40	6 45	8 20	10 —	11 5	12 10
Կամուրջ ժմնմ.	6 5	7 10	8 45	10 25	11 30	12 35

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 122 Խառն Առտու
		ժ. վ.
Էսկի-Շէհիր	մեկ.	12 20
Աղ-Բունար	»	1 6
Ալբի-Քէօյ	»	1 48
Պէյլիկ-Ախըր	»	2 34
Սարը-Քէօյ	»	3 44
Պիչէր	»	4 38
Սագըրմա	»	5 20
Փէլլիթ Քէօփրիւ	»	5 58
Բոլաթլը	»	6 50
Մալըքէօյ	»	8 10
Սընճան-Քէօյ	»	9 10
Էնկիւրիւ	ժմն.	10 — իրկն.

ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 121 Խառն Առտու
		ժ. վ.
Էնկիւրիւ	մեկ.	1 35
Սընճան-Քէօյ	»	2 27
Մալըքէօյ	»	3 35
Բոլաթլը	»	5 —
Փէլլիթ-Քէօփրիւ	»	5 48
Սագըրմա	»	6 18
Պիչէր	»	7 —
Սարը-Քէօյ	»	8 2
Պէյլիկ-Ախըր	»	9 4
Ալբի-Քէօյ	»	9 38
Աղ-Բունար	»	10 32
Էսկի-Շէհիր	ժմն.	11 16 իրիկն.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ